

Déclaration sur l'État de la nation du Premier ministre

Discours – Publié le 02.04.2014 (16:00)

Här President,

Dir Dammen an Dir Hären,

Wann ee gären hätt, datt eppes geléngt, da muss d'Loscht op de Succès méi grouss sinn ewéi d'Angscht virum Échec.

Wann ech haut virun Iech stinn, dann als Premier vun enger Regierung, vun enger Équipe, déi enorm Loscht op Succès huet. Déi dräi Parteien, déi sech no de Wahlen vum 20. Oktober op eng Koalitioun gëeenegt hunn, sinn zu enger eenzeger Équipe zesumme gewuess.

Dräi gläichberechtigt Partner mat enger gemeinsamer Iwwerzeegung: Dat Beschtt erreeche fir Lëtzebuerg!

D'Erausforderunge si grouss, mä d'Motivatioun fir zesumme Positives ze bewierken ass op d'Mannst genee esou grouss. Et ass vill ze maachen a vill ze veränneren. D'Regierung ass prett, huet sech an de leschte Wochen an d'Dossieren era geschafft, huet éischt Akzenter gesat a gewisen, datt een net nëmmen moderniséiere wëll, mä och moderniséiere wäert.

Wa mer eis mat deene meeschte Länner op der Welt vergläichen, hu mer kee Grund fir eis ze bekloen. Deene meeschte Leit zu Lëtzebuerg geet et net schlecht.

Dat geet awer net duer, well et dierf ee sech awer net alleng op dat konzentréiere wat ass, mä och op dat wat kënnt.

Villes vun deem wat mer hunn, steet op engem wackelege Fundament an dofir muss d'Gewicht vun deem wat drop steet, reduzéiert ginn.

Zejoert Ioung d'Staatsschold bei iwwer 11 Milliarden Euro - 11 Milliarden am Joer 2013. Wa sech näischt ännert, klëmmt déi Schold op 15 Milliarden am Joer 2016. Ech ginn net midd ze widderhuelen, wat dat heescht: Dat ass 10 Mol méi, ewéi nach am Joer 2003. Et ass eng Ierfschaft, déi mer eise Kanner net kënnen a net dierfen hannerloossen. Am Budget vum nächste Joer, wäerten eis alleng ronn 800 Milliounen Euro duerch d'Ewechfale vum Commerce électronique feelen an de Staat huet néierens eng Mouk fir dat opzefänken. D'Staatsschold beweegt sech op déi 30% vum PIB duer - en Taux, dee mer zu Lëtzebuerg ni kannt hunn. Esou eng Staatsschold matschleefen, heescht eng enorm Hypothék opzehuelen op Käschten vun eiser Zukunft, op Käschten vun eise Kanner. Dat ass eis Ausgangssituatioun: Eng Staatsschold déi an de leschte Joeren explodéiert ass, e prévisiblen Abroch bei der TVA wann d'Regelen um Commerce électronique änneren - a wéi gesot, keng Reservë fir d'Situatioun ze entschäerfen.

De Chômagetax bässt sech fest um héijen Niveau vun iwwer 7 % - dat ass nei fir Lëtzebuerg. De Chômage bei deene Jonke beweegt sech ronderëm 20%, an all 8te Bierger vun eisem Land muss als aarm agestuift ginn oder riskéiert an eng précaire Situatioun ze kommen. Eis Populatioun wisst, an dat ass gutt esou, mä de Wunnengsbau huet an deene leschte Joeren net Schrëtt gehalen. Eis Populatioun gëtt méi villfältig, wat engersäits en Atout ass, eis awer och virun nei Erausforderunge stellt. Eise Schoulsystem ass nach net definitiv adaptéiert un déi nei Realitéit, datt bal zwee Drëttel vun de Kanner, déi hei am Land op d'Welt kommen, eng aner Sprooch ewéi Lëtzebuergesch, als Mammesprooch hunn.

Och dat ass Lëtzebuerg. E Land mat vill Potential a mat groussen Aufgabe fir d'Zukunft.

Dës Regierung wëllt Responsabilitéit iwwerhuele fir deene Leit, déi hei liewen a schaffe sécher Zukunftsperspektiven ze ginn. Dat gëllt virun allem och fir all déi, déi hei liewen awer nach net schaffen, well se nach an der Schoul sinn. D'Schüler a d'Studente sinn haut zu Lëtzebuerg mat engem Gefill konfrontéiert dat hir Eltere guer net an hir méi grouss Geschwëster zum gréissten Deel och net kannt hunn: Si hu reell Bedenken, ob se no hirer Ausbildung eng Aarbecht fannen – onofhängeg dovun, wéi vill si sech dru ginn a wéi gutt se duerch hir Exame kommen. Wat fréier mat Selbstverständlechkeet verbounne war, huet haut fir vill Jonker eng Notioun vun Onsécherheet, esouguer vun Angscht. Dat kënne mer net acceptéieren an dofir mussen mer reagéieren. Wou haut Angscht ass, muss muer Hoffnung sinn.

Här President

Dir Dammen an Dir Hären,

Mir hunn lech et virun de Wahle gesot a mir soen lech et och haut: Mir müssen dat Land hei reforméieren. Mir müssen de Staat reorganiséieren, d'Administratiounen méi effizient maachen, de Privatsecteur ënnerstëtzen an entlaaschten, den Entrepreneuren d'Méiglechkeet ginn Opportunitéiten ze notzen. An, mir müssen d'Statsfinanzen erëm an den Equilibre bréngen.

Dat ass eng Evidenz an et wier irresponsabel iergend eppes anescht ze erzielen. D'Bierger vun dësem Land hu verdéngt, dass mir éierlech mat hinne sinn a soen, wéi déi tatsächlech Situatioun vun eisem Land ass a wat mer maache fir eis Zukunft ofzesécheren. D'Éierlechkeet vis-à-vis vun eis selwer a vis-à-vis vun de Bierger loosse eis keen anere Choix. Net méi a net manner verspricht déi nei Regierung an dee Prinzip gëllt och wann et op Käschte vun der perséinlecher Beléiftheet an de Sondagë geet. D'Regierung brauch kee Plus an de Prozentwäerter vun engem Sympathiesondage, mir brauchen e Minus an de Prozenter vum Chômage. Wann dat eent dat aner ausschléisst, da kann ech ganz gutt domadder liewen a meng Regierungskollegen och.

D'Wourecht ass, dass mer zënter Joeren ze vill Suen ausginn, par Rapport zu deem wat era kënnt.

D'Wourecht ass, dass d'Staatsschuld esou héich ass, wéi nach ni virdrun.

D'Wourecht ass, dass eist Land an de lëschte Joeren u Kompetitivitéit verluer huet.

D'Wourecht ass, dass eise wichtegste Secteur, de Finanzsecteur, staark ënner Beschoss steet.

D'Wourecht ass och, dass mer ze vill onqualifizéiert Leit am Chômage hunn, ze vill Jonker bei der ADEM ageschriwwen sinn, ze vill Eelerer ze fréi an d'Pensioun gedréckt ginn an awer och ze vill qualifizéiert Leit keng Aarbecht fannen, well se net déi Kompetenzen hunn, déi gefrot sinn.

Op der anerer Säit ass et awer och wouer, dass eis Sozialleeschungen op engem ganz héije Niveau sinn an dat dacks ouni, dass gekuckt gëtt ob, déi Leit, déi Ënnerstëtzung kréien, dës och wirklech brauchen. Mir hunn den déifsten TVA-Taux an Europa an och déi indirekt Steiere si méi niddereg, ewéi d'Moyenne an der EU – a vill méi niddereg, ewéi an de Nopeschlänner.

D'Regierung wëllt d'Land nei opstellen – economesch, politesch a gesellschaftlech. D'Erausforderungen sinn enorm an d'Äntwerten op déi vill Froe kënnen dofir och net simplistesche sinn. *Gouverner c'est prévoir* : Et muss een no vir kucken, wann een eist Land wëll dauerhaft krisefest maachen, - wäit no vir – op jidder Fall méi wäit ewéi déi nächst Ëmfer oder och déi nächst Wahlen. Mir kënnen eis et net leeschte fir haut eppes ze decidéieren, wat eis a noer oder wäiter Zukunft an eng nei Kris stierzt, just well net richteg geplangt gouf oder Problemer verdrängt ginn. Déi blo-rout-gréng Koalitioun plangt - an zwar nohalte, dat heescht iwwerluecht a responsabel.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Déi lëscht 4 Méint huet d'Regierung intensiv geschafft, geplangt, gerechent a mat villen Acteuren geschwat. Déi eenzel Minister a Staatssekretären hu mat hire Leit an den Administratiounen a Services diskutéiert an hinnen nogelauschert. Mir hunn nei Energie fräigesat a wat sech bewäert huet bäibehalen. Déi vill Fonctionnairen, déi zanter Joere mat vill Engagement an hirer Matière schaffen, sinn Experten an hirem Fach. Si engagéieren sech mat Elan fir eist Land virzebereeden op d'Erausforderungen déi virun eis leien. Mir hu mat den Acteuren um Terrain, mat den Interessengruppen, mat externe Beroder a mat den direkt Betreffene geschwat fir gewuer ze gi wou de Schong dréckt a wat ee muss maache fir Bloderen ze evitéieren.

Dobäi geet de Staat och weider de Wee fir fir d'éischt bei sech selwer ze spueren, respektiv no neie Recetten ze sichen. Ee Beispill wat ech erausgräife sinn d'Déngschwunnengen. De Staat huet ronn 800 Wunnengen a sengem Besëtz a verlount déi zu ganz avantagéise Konditiounen weider. Et ass geplangt dës Mechanismen ze iwwerpräiwen. Den Ament gi vill Suen investéiert fir Ënnerhalt a Renovatioun vun dësen Logementen an dat muss een iwwerdenken.

Bei de Staatsfinanzen sti mir um Ufank vun enger neier Politik. Dës éischt Etapp huet ugefaange mat Akzenten, déi mer am Budget vun dësem Joer gesat hunn. Et goufen 231 Milliounen Euro agespuert, d'Fonctionnementskäschte sinn ëm 8,5 Prozent gedréckt ginn. Dat sinn iwwer 50 Milliounen Euro déi de Staat dës Joer manner ausgëtt fir Konsum a Fonctionnement. Dee kollektiven Effort, dee mir alleguer zesumme mussen maachen, gräift deemno, wéi versprochen, fir d'éischt emol beim Staat selwer.

De Budget fir dës Joer ass en Iwwergangsbudget, dee bannent dräi Méint opgestallt gouf. Dee Budget bréngt keng déifgräifend Verännerungen a baséiert och net op enger neier Method. Mir hunn de Projet vun der viregter Regierung geholl an iwwerschaafft. D'Budgetsnorm gouf erëm agefouert, esou, dass d'Ausgabe manner séier wuessen, ewéi d'Recetten. Dat war zanter 2008 net méi de Fall!

Dat huet och den Avantage datt dës Budget de Critère vum Stabilitéitspakt entsprécht - en net onwichtige Faktor wann et drëms geet déi Stabilitéit ofzesécheren op där mir eist Land wëlle laangfristeg opbauen. Eng kleng an oppen Economie wéi eis, kann an därer keng Scholdewirtschaft sinn.

Et ass beim Staat net anescht, ewéi bei eis alleguerten doheem. Et kann een net dauerhaft iwwer seng Verhältnisser liewen, mir kënnen net méi Suen ausginn, ewéi era kommen.

D'Depensé beim Staat wuessen dëst Joer nëmmen ëm 3,5 Prozent a ginn domadder méi lues erop, ewéi d'Recetten. Dat féiert derzou, datt d'Staatsschuld dëst Joer relativ stable bleift. Domadder gouf eng éischt Consolidéierung vum Budget erreecht. De noutwennige Spueresfort geet beim Budget 2015 weider, de Staat gëtt méi effizient, d'Depensé méi sozial gerecht an eng ëmfaassend Steuerreform gëtt 2016 parallel dozou preparéiert.

De Finanzminister Pierre Gramegna huet elo de Changement vun der Methodologie bei der Budgetsopstellung an Ugrëff geholl – eng Reform, déi laang iwwerfällg war. 19 Aarbechtsgruppe schaffen un engem Budget vun der neier Generatioun. Ee Grupp pro Ministère plus véier horizontal – also interministeriell Equipé goufe forméiert. Si schaffe bis Juni konkret Propositionen aus, wéi ee mat manner Sue méi effizient kann ëmgoen. Dës Gruppe ginn alleguer presidéiert a koordinéiert vu Fonctionnaires aus de jeeweilegen Administratiounen. Si kënnen, do wou dat gewünscht a gefrot ass, och vun externe Beroder ënnerstëtzt ginn. Dat ass näischt, wat ee muss verstoppen an och näischt woufir ee sech muss schummen. Wann de Staat eng Strooss fléckt maachen dat d'Servicer vun de Ponts & Chaussées, wann de Staat eng nei Strooss baut, da gëtt eng Entreprise domat chargéiert. Mir bauen eng komplett nei Zort vu Budget a mir maachen dat mam Support vun Experten, déi déi néideg Expérience hunn.

Déi eenzel Aarbechtsgruppen hu virun e puer Deeg hir *Lettres de Mission* vum Finanzminister kritt a sinn den Ament mat engem komplette Screening vun den Depensé beschäftegt. Si solle méiglech Weeër ausschaffe fir d'Ausgaben ze drécken an d'Aufgaben ze stäerken : Méi mat manner – an zwar an alle Beräicher.

D'Froen déi all Grupp sech muss stelle sinn:

Wat ass den Objektiv vun der Politik hannert der Depense?

Wat ass dobäi den Interêt vum Bierger?

Wat ass d'Marge de manoeuvre bei den Ausgaben?

Wat sinn d'Resultater, déi mat der Depense kënnen erreecht ginn ?

Wat kann e Co-Finanzement vu privater Sait bréngen?

Esou en Exercice fir eng Radiographie bei der Staatskeess ze maachen, ass e Novum hei am Land a wäert natierlech net einfach esou laanscht d'Ëffentlechkeet, laanscht d'Chamber, laanscht d'Gemengen a laanscht d'Sozialpartner goen. Mir sinn eis bewosst, datt mer dat schwéiert Schëff vum Budget nëmmen an de sécheren Hafe kréien, wa jiddereen hëllef zeien – an am beschten och um nämmlechte Seel.

D'Regierung hat scho Consultatiounen mat de Gewerkschaften a mam Patronat. Dësen Dialog gëtt konsequent weider gefouert an och ausgebaut, wa sech ofzeechent, wéi eng präzis Mesuren d'Regierung wëllt zeréckbehalen.

Eent ass awer elo schonns sécher: Nächst Joer geet et op der Recettësait fir d'éischt emol ganz séier an de Keller. Dat Damoklesschwäert vum E-Commerce, wat zanter 8 Joer iwwert dem Staatsbudget hänkt, fält d'nächst Joer an domadder feele ronn 800 Milliounen Euro.

Deen integrale Montant kréie mer net opgefaangen , mä de Coup muss ofgefiedert ginn. Mir kommen net laanscht eng Hausse vun der TVA an dofir wäert den Taux op den 1. Januar 2015 ëm 2 Prozentpunkte klammen. Dat gëllt fir de Regeltaux , dee vu 15 op 17 Prozent klëmmt, dat gëllt och fir déi Tëschentauxen déi vun 12 op 14 Prozent oder vu 6 op 8 Prozent an d'Luucht ginn. Mat engem Regeltaux vu 17 Prozent huet Lëtzebuerg ëmmer nach d'äitlech déi nidderegsten TVA an der EU an ass och an der Regioun bäi wäitem am attraktivsten. An Däitschland läit den Taux bei 19, a Frankräich bei 20, an der Belsch, d'selwecht, wéi an Holland bei 21 Prozent.

Dat ass awer nëmmen d 'Halschent vun der Realitéit. Den Taux super-réduit vun 3 Prozent bleift onverännert op sengem ënneschten Niveau. Dat ass wichteg an et muss kloer sinn wat dat bedeit!

Zwee Drëttel vun all de Produiten, déi een am Supermarché ze kafe kritt, sinn net vun dëser TVA-Hausse beträff. Virun allem natierlech alles wat am Frigo an am Kicheschaft seng Plaz huet, mä och Kannergezai a Kannerschong. Bicher an all aner gedréckte Publikatiounen, falen ënnert den Taux super-réduit vun 3 Prozent. Och iwwerengs all Entréesbilljeten fir Musée, Theater a Kino. A virun allem och am Wunnengsbau a bei Renovatiounsarbechte bleift d'TVA am Fräibetrag bei 3 Prozent.

Beim niddregen TVA-Taux am Logement huet d'Regierung awer e Changement decidéiert. Den Taux vun 3 Prozent wäert sech an Zukunft just nach op den Hauptwunnsätz bezéien. Jiddereen, deen eng Wunneng fir sech a seng Famill keeft oder renovéiert, profitéiert weider vum Taux-super réduit. Fir d'Acquisitioun oder d'Aarbechten un engem zweete Wunnsätz oder engem Logement, wat soll verlount ginn, wäert deen niddregen TVA-Taux awer net méi kënnen applizéiert ginn.

Et gëtt ëmmer gesot, d'TVA wier eng ongerecht, well et eng onsozial Steuer wier. Jiddereen ass d'nämmlechte beträff, egal wéivill ee verdéngt oder wéi déi perséinlech Liewenssituatioun ass. Dat ass richtig. Et ass awer och richtig, datt et duerchaus sozial ass, wann ee grad de Logement bewosst minimal besteiert a Familljen, déi sech en éischt Doheem leeschte vun enger Adaptatioun ausklammert. Et ass

och sozial gerecht, wann een d'Artikelen vum deeglechen Gebrauch weider bewusst minimal an um niddregsten Taux an der EU besteiert.

D'Regierung wëllt donieft eng weider Inkohärenz bei der TVA ofschafen an déi betrëfft eng Rei alkoholesch Gedrénks, déi am Horesca-Secteur verkaaft ginn. Op verschidde Produite gëtt beim Akaf en aneren Taux gerechent, wéi beim Verkauf ufalen. Deen Espace soll et an Zukunft net méi ginn an et gëtt een Taux applizéiert. Allgemeng awer wäert am Horesca weider den Taux super-réduit gëllen! lessen an net-alkoholesch Gedrénks, wat am Restaurant oder am Bistro consomméiert gëtt, läit beim Taux super-réduit vun 3 Prozent an dorunner soll sech och näischt änneren.

D'Hausse vun der genereller TVA kënnt also op de Stéichdatum vum 1. Januar. Dat gëtt den Entreprisë genuch Zäit fir sech ze preparéieren a sech ëmzestellen. Et ass eng Erhéijung vun enger indirekter Steuer, a se ass, wéi all Konsumsteuer, net sozial selektiv. Dësen Ëmstand gëtt dofir och bei enger genereller Steuerreform am Joer 2016 berücksichtegt.

Et ass donieft och en Element vun der Steiergerechtegkeet, dass déi Taxen, déi ufalen och effektiv bezuelt ginn. Dofir wëll d'Regierung méi decidéiert géint d'Fraude bei der TVA virgoen. Am neien TVA-Gesetz ginn dofir och wirksam Mechanismen géint d'Fraude agefouert.

Iwwer d'Hausse vun der TVA erwaarde mer eis zousätzlech Recetten an enger Héicht vu ronn 350 Milliounen Euro. Dat Lach am Budget wat duerch d'Ewechfale vum E-Commerce entstanen ass, gëtt domadder awer net komplett gestoppt. Nieft engem Plus u Recetten, mussen a wäerten zousätzlech Mesurë komme fir d'Ausgaben erof ze setzen. All Beräich ass betraff an all Ministère gefuerdert.

An enger weiderer Etapp gëtt de Steiersystem reforméiert an 2017 soll déi komplett Steuerreform a Kraaft trieden. Wat sech elo scho gewisen huet, ass virun allem, dass de System muss vereinfacht ginn. Den Ament ass de Prozess fir Steuern opzehiewe relativ komplizéiert an dacks net effizient. Dat ass sécher een Aspekt un deem geschafft gëtt. Onofhängeg vun de Prioritéiten am Steiersystem u sech.

Wat ech awer schonns kann elo soen, ass, dass d'Idee vun dem *Intérêts notionnels* nom Modell, wéi et en an der Belsch gëtt, net wäert zeréck behale ginn. Den Effekt dovunner gouf duergerechent mam Resultat, dass de Notze fir d'Economie net am Verhältnis zum Verloscht vu Recettë steet.

Erlaab mir awer och e Moment op d'Wichtigkeet vum Lëtzebuurger Modell anzugeen, besonnesch wann et ëm de Sozialdialog geet. Mir sinn all d'accord fir ze soen, dass de Sozialdialog déi lescht Joeren éischter suboptimal funktionéiert huet.

Déi Kontakter déi mir als Regierung - déi di eenzel Ministeren an och ech selwer - mat de Sozialpartner haten, hunn eis an eiser Iwwerzeugung bestärkt, dass dës regelméisseg Gespréicher erëm sollen déi Plaz kréien, déi hinnen an eisem System zousteet.

D'Kompetitivitéit vun eiser Economie an d'Erhalen vun der Kafkraaft vun eise Familljen, sinn an den Aen vun dëser Regierung déi zwou Säite vun enger Medaill. Déi zwéi Aspekter sinn ontrennbar matenee verbonden. Wa mer vu Kafkraaft a vu Kompetitivitéit schwätzen, da si mer zu Lëtzebuerg selbstverständlech direkt beim Sujet Index, en integrale Bestanddeel vun eisem System.

Déi beschte Manéier fir esouwuel Kafkraaft, wéi och Kompetitivitéit ze stäerken, läit an enger wirksamer Bekämpfung vun der Inflation. Grad an dësem Bereich hu mir déi lescht Zäit Fortschrëttler gemaach. Dofir stellt sech d'Fro ob e Weiderschreiwe vun der Indexmodulatioun, esou wéi si fir de Moment am Gesetz virgesinn ass, dee beschte Wee ass fir esouwuel den Interëte vum Salarat ewéi deene vum Patronat gerecht ze ginn.

D'Regierung proposéiert de Sozialpartner ze probéieren, nach virum Summer e globalen Accord ze fannen. Dës Kéier ouni gesetzlechen Agrëff an den Indexmechanismus. Een Accord, deen der ekonomescher Situatioun an der Präisentwécklung Rechnung dréit, an de Betriber ewéi och de Beschäftegten eng Planungssecheheet gëtt.

Et ass dann och kloer fir d'Regierung, dass am Fall vun engem neien Derappage vun der Inflation zu Lëtzebuerg oder am Fall, wou esou en Accord net méiglech wär, een op e Neits legiférieren muss.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Wann et ëm den "État de la Nation" geet, féiert zu Lëtzebuerg kee Wee laanscht d'Finanzplaz. Geet et de Banke gutt, geet et dem Land gutt – déi Logik huet zu Lëtzebuerg zanter Joerzéngten d'Politik bestëmmt an déi Relatioun ass nach ëmmer richtig.

D'Finanzplaz ass net érischt zanter dem Ufank vun der Kris ënner Beschoss mä huet sech zanterhir awer staark verännert. Jo, et ass richtig, dass verschidden Nischen zu Lëtzebuerg net méi ze hale waren, well den Drock vu baussen ze héich war. Dofir gi mer op de Wee vun Informatiouns Austausch an Transparenz. Déi fréier Regierung huet hei déi néideg Schrëtt ënnerholl, ouni Iwwerstierzung a mam Zil, dass déi Lëtzebuurger Finanzplaz keen Nodeel an Europa dierf kréien. Déi Positioun war d'Basis wéi ech am Dezember drop gepocht hun, dass de Conseil européen d'Kommissioun dozou verpflichtet Verhandlungen mat den Drëttstaaten opzehuelen. Déi ferm Positioun vun zwou Lëtzebuurger Regierungen huet dann och dozou gefouert, dass den Drock op d'Schwäiz, Lichtenstein, Monaco, Andorra a San Marino geklommen ass. Um leschte Sommet, Mëtt Mäerz, krute mer eng weider Konditioun an de Schlusspabeier vum Conseil. D'EU-Kommissioun gëtt verpflichtet de Negociatiounsprozess mat den Drëttstaaten weider unzudeiwen a bis Enn des Joers och Resultater virzeweisen.

Fir eis Finanzplaz bedeiten déi rezent Entwécklungen e Changement.

"Eng Ära geet op en Enn", soen déi eng - "eng weider Etapp an der Entwécklung vun eiser exzellenter Bankeplaz" soen ech.

Eis Finanzindustrie ass net ofhängeg vum Bankgeheimnis. Mir sinn net drop ugewisen, dass Leit e Kont zu Lëtzebuerg opmaachen, vun

deem de Fisque an hirem Heemechtsland näischt därerf wëssen. Daat ass kee Geschäftsmodell op dat eng Bankeplaz, op dat e Land, op Dauer kann opbauen. De Contraire ass wouer: D'Clienten an d'Investisseure froen haut no professioneller Betreierung, no Service an no Qualitéit. Dat net nëmmen hei zu Lëtzebuerg, mä iwwerall op der Welt. Eng Bankeplaz leeft vun hirer Expertise, vun hirer Qualitéit awer och vun hirer Reputatioun. Mir wäerten alles dru setze fir dës Critèren ze erfëllen an déi beschte Reputatioun ze kréien an ze behalen. Déi jéngsten Entwécklung ginn eis och Recht.

Bis Mëtt lescht Joer ass d'Zuel vun de Banken zu Lëtzebuerg zrëck gaangen. Tëscht Juli zejoert an haut, sin awer elo 11 Banken nei op Lëtzebuerg komm, 2 franséischer, 2 englescher, 3 chinesescher, eng schwäizer, eng italienesch, eng brasilianesch an och eng russesch.

Eis Bankeplaz gëtt deemno mei international, méi breet opgestallt an doduerch och erëm méi attraktiv. Mir mussen elo alles dru setze fir déi Evolutioun ze begleeten. Nodeems an deene leschte 5 Joer ronn 1.000 Arbechtsplazen am Bankesecteur verluer gaange sinn, huet d'Situatioun sech zanter dem leschten Trimester 2013 stabiliséiert.

D'Zuelen déi de Statec gëschit publizéiert huet, weisen awer datt de Bankesecteur ufälleg bleift, och wann dës Zuelen op enger Etude aus dem Hierscht 2013 baséieren. Nieft engem negativen Impakt, huet déi nei Transparenz an Neiausrichtung vun der Finanzplaz, déi den Informatiouns Austausch mat sech bréngt och positiv Auswierkungen. Mir ginn doduerch attraktiv fir eng nei Clientèle a mir entwéckelen nei Aktivitéiten.

Mir hunn déi gréisste Fongenindustrie an der EU, an hannert den USA déi zweetgréissten op der Welt. Iwwer 4.000 Fonge si bei eis gezechent mat engem Volume vun iwwer 2.600 Milliarden. De Lëtzebuerger Fonge geet et erëm besser, d'*actifs nets* sinn erëm um Klammen; 2 Prozent plus dee leschte Mount a 9 Prozent plus am leschte Joer.

Mir sinn eis bewosst, datt d'Ëmfeld schwierig bleift a mir wëssen och, datt d'Finanzmäert ufälleg bleiwe fir Onsécherheeten. Op d'Onstabilitéit op den internationale Marchéen hu mir wéineg Afloss. Mir kënnen awer dofir suergen, datt Stabilitéit a Previsibilitéit weider d'Markenzeeche vun eisem Land bleiwen. Duerch eng gutt Gouvernance an duerch gesond Staatsfinanze schafe mir d'Viraussetzung fir eisen Triple-A-Rating ze halen. Domat leeë mir d'Grundlag op där eis Economie wuesse kann an eise Sozialmodell vertriebar bleift.

Déi Stabilitéit wëllt d'Regierung mat alle Moyaen verteidegen. Dës Ambitioun maache mir zum Kompass vun eiser Politik. Dat geet awer net ouni de finanziellen Equilibre erëm hirzestellen. Net well mir Spuerfanatiker sinn, mä well d'Zukunft vun eisem Land op gesonde Staatsfinanze baséiert.

D'Zukunft opbauen heescht och sech adaptéieren a Lëtzebuerg ass amgaange sech weider ze adaptéieren. Esou ware mer eent vun den éischte Länner, déi d'Direktiv iwwer alternativ Fongen an nationaalt Recht ëmgesat huet, mir sinn amgaange eis Gesetzer unzepasse fir d'Expansioun vu Fongen no islameschem Recht méiglech ze maachen. Lëtzebuerg soll donieft als Plattform fir Transaktiounen an der chinesescher Währung, dem Renminbi, ausgebaut ginn. Mir hunn et fäerdeg bruecht déi dräi gréisste chinesesch Banken op Lëtzebuerg ze kréie fir hei hiert Europageschäft ze koordinéieren. Dat ass en Zeechen, datt eng weider Expansioun vun eiser Finanzplaz ugefaangen huet.

Dee Prozess vun Adaptéieren an Entwéckelen ass och nach net ofgeschloss. Mir mussen weider dofir suergen, datt d'Konditiounen fir de Finanzsektor favorabel bleiwen an datt nei Marchéë kënnen erschloss ginn. D'Regierung ass hei um *qui-vive* an determinéiert alles ze maache fir datt eis Bankeplaz d'Kompetitioun mat anere Finanzzentren an Europa an uechter d'Welt gewënnt. Wa jiddereen ënnert de selwechte Konditiounen schafft, sollte mir déi beschte Kaarten hunn – an datt d'Konditiounen iwwerall déi nammlecht sinn, dofir wäerte mir als Regierung och weider suergen.

Gläichzeitig kënnen mer befreit vun alle Viruteeler eis Finanzplaz am Ausland promouvéieren. Déi zoustänneg *Agence Luxembourg for Finance* ass esou gutt opgestallt, ewéi nach ni virunner fir nei Aktivitéiten an Investisseuren op Lëtzebuerg ze zéien.

Da geet et an der Finanzwelt awer net duer, datt een europäesch an international Konventiounen guttheescht a Regeln unhëlt. Dës Upassungen mussen zum richtegen Zäitpunkt kommen an och an d'Realitéit ëmgesat ginn. Eng batter Experienz huet Lëtzebuerg missten am *Global Forum* maachen, wou mer richt duerch gefall sinn a "non-compliant" declaréiert goufen. Dat huet eis geschuet an dofir huet déi nei Regierung schonn am éischte Regierungsrat am Dezember e 6-Punkteplang ugeholl fir déi Situatioun ze änneren. Dat ass e Prozess deen eis wäert eng Rei vun Efforte kaschten, deen awer noutwendeg ass.

De Finanzministère schafft un enger Panoplie vu Gesetzestexten. Déi zwee éischt huet d'Regierung déi lescht Woch ugeholl: Ee *Projet de loi* iwwert den "Échange de renseignements sur demande en matière de fiscalité" an en zweeten Text, deen d'Regele fir "d'Actions au Porteur" méi kloer definéiert. Zil ass et, fir nach dëst Joer aus der Case vun der non-conformité eraus ze kommen an eis Reputatioun ze stäerken. Et ass dem Finanzminister gelongen, net ouni Méi, awer dank sengem 6-Punkteplang, international Finanzinstitutiounen, ewéi déi Europäesch Investitiounsbank (BEI) oder d'Europäesch Bank fir Neesopbau an Entwécklung (BERD) ze iwwerzeegen, hir Transaktiounen weiderhin och iwwert eis Bankeplaz lafen ze loossen.

Eng weider positiv Noriicht aus de leschte Wochen, wat d'Compliance betrëfft, ass, datt Lëtzebuerg haut all d'Recommandatiounen vum GAFI erfëllt, dem Aktiounsgrupp géint de Blanchiment – eng Institutioun, déi eis an der Vergaangenheet méi wéi eng Kéier kritiséiert huet, well mer mat eiser Legislatioun a Versuch waren.

Dës Politik vu *Compliance* a vu Respekt vun internationalen Normen, zesumme mat den Adaptatiounen vun de respektive Gesetzer, ass net aussergewéinlech, mä déi eenzeg déi engem Land mat *Triple A* würdeg ass. Si gëtt dofir konsequent weider gefouert.

Eist Zil ass eng irreprochabel Finanzplaz. E gudder Ruff ass net nëmmen bei Handwierker datt éischt Verkafsargument. Dofir gëtt an deenen nächste Wochen, och am Finanzministère eng Direktioun geschaf, déi sech em d'Compliance a d'Gouvernance këmmert. Dat ass e

wichtegt Element am Dispositiv vun der Verteidegung vun eiser Bankeplaz, wat eis bis elo gefeelt huet.

Mer sollen eis net exclusiv op eis Finanzplaz verloossen. D'Diversifizéierung vun eiser Economie war schonns en Uleies vun der viregter Regierung an de Wirtschaftsminister Étienne Schneider wäert dës Efforte konsequent weider féieren. Dofir gouf dee Ministère och nei strukturéiert an a senge Kompetenzen ausgebaut.

Verschiede Secteure gi besonnesch gestärkt, well se ideal si fir e Land vun eiser Gréisst, well se sech gutt an dat economesch Ëmfeld afügen oder well se hëllefen de strukturelle Chômage ze bekämpfen. Dat gëllt zum Beispill fir de Beräich vun der Logistik. De Wirtschaftsministère huet déi lëscht Joere vill Efforte gemaach fir eist Land als internationalen Hub am Beräich vun der Logistik ze positionnéieren. Déi Politik fänkt un éischt Friichten ze droen. Um fréiere WSA-Site gëtt intensiv geschafft, et gi Gebaier opgericht an Infrastrukture geschaf. Elo wou déi Etapp gemeeschtert ass, kënnen mir nach méi Energie an d'Promotioun investéieren. Fir d'Attraktivitéit vum Standuert ze stäerken, gëtt de Projet vun der CFL fir den Ausbau vum Containerterminal zu Beetebuerg engeresch viru gedriwwen a prioritär finanzéiert.

Déi nei Regierung huet sech och ambitiéis Ziler gesat am Secteur vun den Eco-Technologien. Mir wäerten dëse Beräich zu engem Pilier vun eiser Wirtschaft ausbauen. Et sinn dat wesentlech Initiative fir nei Arbeitsplazen ze schafen a gläichzeiteg sinn se enorm wichteg fir eis Energiebilanz a fir de Klimaschutz. Mir wëllen eis dobäi op zwou Axe konzentréieren: nohaltig Bauen an nohaltig Mobilitéit.

Konkret huet de Regierungsrat säin Accord gi fir eng Participatioun am *Conseil National de la Construction Durable*. Dëst ass eng Plattform, wou privat an ëffentlech Acteuren zesummekomme fir nohaltig Bauen ze promovéieren. Mat Hëllef vun dëser Initiativ wäerte mir eist Land zu engem regionale Kompetenzzentrum an deem Beräich ausbauen.

Och wat déi nohaltig Mobilitéit betrëfft, gëtt Lëtzebuerg als e nationale Centre de Recherche an Europa positionnéiert. Esou huet d'Regierung viru kuerzem e Memorandum mat enger Lëtzebuerger Busentreprise an engem Constructeur ënnerschriwwen fir Hybrid Bussen ënner reelle Konditiounen hei am Land ze testen. Deen Accord gesäit och vir, datt zu Lëtzebuerg e Formatiouns- an Fuerschungszenter soll entstoen. Dat si konkret Schrëtt, déi beweisen, datt gutt Wirtschaftspolitik och gutt Ëmweltpolitik ka sinn.

De Secteur vum ICT ass e weidere Beräich, wou mir als Regierung an ech selwer als Kommunikatiouns- a Medieminister grouss Wäert drop leeën. Och an der Zäit nom Commerce électronique ginn an deem Secteur d'Luuchten net aus. Et ginn nei Perspektiven a nei Marchéen, wou Lëtzebuerg seng Plaz an Europa an an der Welt elo schonn huet oder awer nach ka fannen. Nach virun der Sommervakanz gëtt de Gesetzprojet iwwert den Archivage électronique gestëmmt an ech sinn iwwerzeegt, datt dat eis weider Créneauen opmécht. Och hei wëlle mir Virreider ginn an nei Opportunitéiten notzen. Déi rezent Lëtzebuerger Geschicht ass geprägt duerch eng staark Präsenz am Secteur vun de Medien.

Et ass mat Radio a mat Tëlees ugaang, duerno si mer mat vill Succès an de Satellitesection ageklomm.

An deene leschte Joeren hu mer eis du kennen an der Internetéconomie positionnéieren. Vill international Firmen hu sech bei eis implantéiert, ufanks zum Deel wéinst der niddreger TVA, mä net nëmmen. Eist Land offéiert allgemeng en attraktive Kader fir Internetentreprisen.

Aner Länner sinn an der Tëscht och amgaange sech op dee Secteur ze konzentréieren a mir mussen alles maache vir un der Spëtzt ze bleiwen.

Mir hunn haut mat eiser Breedbandstrategie, déi de séieren Internet an all Betrib an an all Haus bréngt, e wichtege Schrëck no vir gemaach.

Mir kréien international Unerkennung fir d'Qualitéit vun eisen Datenzentren. Dat ass gutt fir eis Economie, well et gëtt den Ament eng grouss Demande fir de séchere Stockage vun Donnéeën. Mir sinn also um gudde Wee fir am Infrastrukturberäich zu engem Leader an Europa ze ginn.

Wa mer awer nach méi genee kucken, mierke mer, datt mer d'Potential vum Internet nach net richtig a net ganz notzen. An de Verwaltungse selwer kann a muss nach vill changéiere fir Prozesser mat Hëllef vun Internet ze vereinfachen. Informatiounen kënnen méi liicht zougänglech gemaach ginn. Privatleit a Betriber kënnen sech vill Weeër spueren, wann den Asaz vun neien Technologie beim Staat méi konsequent ëmgesat gëtt. D'Regierung wäert och en Akzent dorop leeën fir de Staat méi effizient a méi biergerno ze gestalten.

Als Medien- an Kommunikatiounsminister wäert ech zesumme mam Pierre Gramegna an dem Étienne Schneider och der Regierung e Plang proposéieren, wéi ee Lëtzebuerg kann als digital Gesellschaft opstellen. Mir wëllen eng "ICT Revolutioun" op alle Niveauen: Beim Bierger, bei den Entrepreneuren a beim Staat selwer.

De Fonctionnement vum Staat gëtt mat Hëllef vun neien Technologie méi efficace. Am Sënn vun enger transversaler Politik, ginn hei all d'Ministèren agebonnen an opgefuerdert matzeschaffen. Mir sichen dofir och de Kontakt mat den Entrepreneuren fir eng gemeinsam Approche ze definéieren.

Wa mer dat zesumme kennen ëmsetzen, gehéiert Lëtzebuerg an e puer Joer zu deene Länner an Europa, déi d'Potential vun den neien Technologien am beschte notzen. Dat bréngt Virdeeler fir d'Bierger a fir d'Entrepreneuren. Et vermëttelt och no baussen e Bild vun engem modernen, offenen a kreative Land.

D'Bild vun eisem Land, den *Image* muss sech deementspreechend och weider entwéckelen. Dat betrëfft vill verschidde Beräicher a sécher och d'Kultur. D'Regierung steet zu enger lieweger Kulturszene zu Lëtzebuerg. Et ass dat kee Luxus, deen ee sech leescht, mä e wichtege

Atout vun engem Land – och wann et ëm Standuertpolitik geet. Mir hunn eng kulturell Offer, déi breet an dynamesch ass. An der Groussregioun hunn eis Kulturhaiser eng fest Plaz an a verschidde Beräicher géniesse mer international Unerkennung. Dat soll sech och net änneren!

Gläichzäiteg muss d'Organisation vun der Kulturpolitik de Realitéiten ugepasst ginn an dozou gehéieren déi budgetär Realitéiten. Allgemeng feelt et un engem Konzept vun der Kulturentwécklung. En Aarbechtsgrupp am Kulturministère ass amgaangen u genee esou engem Plang ze schaffen. Et gëtt virop eng Bestandsopnam gemaach vun den Haiser an Aktivitéiten am Kulturberäich, fir dann d'Defien an d'Prioritéit vun den nächste Joeren ze bestëmmen. Dat an Zesummenaarbecht mat de Kulturschafenden an och andeems d'Conclusiounen aus dem Pacte Culturel berücksichtegt ginn.

Wéi am Regierungsprogramm festgehalten, ass d'Kulturministesch Maggy Nagel och amgaangen all d'Konventiounen ze iwwerpräiwen. D'Zil vun deem Exercice ass et net fir existent Kontrakter ze kënnegen a Programmer ze sträichen. Et ginn awer Konventiounen, déi vläicht net méi der Zäit ugepasst sinn. Dat zum Beispill well de Public geännert huet oder well déi technologesch Méiglechkeete sech an de leschte Joeren esou entwéckelt hunn, datt eenzel Initiative kee Sënn méi maachen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Eis Wirtschaft muss breet opgestallt a méiglechst dynamesch sinn. Mir musse kompetitiv, performant an effizient sinn. Dat geet net vum selwen an et ass sécher net d'Zäit fir eis et gemittelt ze maachen. Mir mussen eis net nëmmen op déi Beräicher konzentréieren, wou mer haut scho gutt dra sinn, mä eis an engem globaliséierten Ëmfeld behapten.

Mir setze weider op de Finanzsektor, d'Entwécklung vum ICT-Beräich, der Logistik, d' Ecotechnologien, oder och d'Biotechnologie. Eisen Asaz gëllt awer och der traditioneller Industrie an dem Mëttelstand. D'Regierung mécht vill Efforte fir Lëtzebuerg och als Industriestandort ze stäerken. Et gouf den *Haut Comité pour l'Industrie* gegrënnt, wou d'Vertrieder vum Sektore regelméisseg mat den zoustännegen Ministeren zesummesetzen a konkret festzeleeën, wou nach Efforten an Initiativen néideg sinn.

Wat fir d'Industrie gëllt, stëmmt och fir eis Kleng- a Mëttelbetriber. Si sinn de gréissten Employeur zu Lëtzebuerg an dat soll och esou bleiwen. Déi bestoend Betriber solle sech kënnen op hir Aarbecht konzentréieren an esou mann, ewéi méiglech op Fichen, Formulieren an Timbren.

Dofir ass et en Haaptzweck vun der Koalitionspartner all Kompetenzen an Entitéiten vun der „Simplification administrative“ ënnert enger Struktur zesummenzefaassen. Et ass dofir och keen Zoufall, datt de Minister, dee sech ëm den Ofbau vu bürokrateschen Hürden ze këmmern huet, och Minister vum Intérieur ass. Hien huet direkte Kontakt mat de Gemengen a lokalen Autoritéiten. Donieft war et och nëmme logesch, datt déi verschidde Cellules an Divisiounen vun der Simplification administrative zeumengefouert an och an engem eenzege Ministère ënnerbruecht ginn an net, wéi bis elo a getrennte Verwaltungen schaffen. Dat alleng ass schonn eng „Simplification vun der Simplification“.

D'*Plateforme interministérielle* vun der Simplification huet mat Schaffen ugefaang an zwar ënnert der direkter Verantwortung a Matwierkung vum zoustännegen Minister Dan Kersch. Dat ass e wesentlechen Ënnerscheed par rapport zu virdrun an och eng weider Garantie, datt et géllt.

Als éischt Mesure an deem Kontext kann ech annonciéieren, datt dat sougenannten „Omnibusgesetz“, aus deem mir en „TGV-Gesetz“ gemaach hunn, nach virun der Péngschtvakanz deposéiert gëtt. Et ass e komplett neie Gesetzprojet, deen och méi wäit geet, ewéi et vun der viregter Regierung ugeduecht war. Et ginn dobäi och Beräicher mat erfaasst, déi bis elo guer net am Bléckfeld waren.

Mä d'Simplification administrative ass e permanente Chantier, wou mat engem Gesetz net alles ofgeschloss ass. Mir wëllen hei voll op Dialog an Transparenz setzen an en Internetsite ariichten, wou Bierger an Entrepreneuren hir Proposé kënnen maachen. Dës Virschléi ginn Eescht geholl an et gëtt och Réckmeldung op Virschléi, déi era kommen.

D'Simplification administrative gëtt Prioritéit bei der Regierung. Dofir sollen och déi interministeriell Aarbechtsgruppen, déi fir d'Preparatioun vum Budget 2015 zesumme gesat goufen, d'Fro vun der Vereinfachung um Ordre du jour stoen hunn.

„Méi mat manner“, heescht och méi séier a méi einfach mat manner Bürokratie. Dat wäerten d'Bierger merken an ze schätze wëssen, grad ewéi eis Entrepreneuren.

D'Konditiounen fir hei am Land eng Entreprise ze grënnen ginn och vereinfacht, den Entrepreneursgeescht gëtt waakreg gerëselt. D'Regierung steet hei fir e Mentalitéitswessel. Den Independant soll op kengem Punkt benodelegt ginn, wat mat der Valorisation vum Statut ufänkt. D'Grënne vun engem Betrib gëtt méi einfach gemaach – a méi bëlle. Et gëtt eng *société simplifiée* agefouert. Déi sougenannten „1-Euro-Gesellschaft“.

D'Zukunft vum Handwerk a vum Mëttelstand bestëmmt och d'Zukunft vum Land. D'Betriber solle manner Zäit mat Pabeieren verbréngen an zum Beispill méi mat der Ausbildung vu Léierbouwen a –meedercher. D'Regierung engagiert sech an deem Kontext fir e Partenariat, fir eng Berufsausbildung, déi de Besoinen um Terrain gerecht gëtt.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

D'Regierung steet fir en Zukunftsprogramm, fir e Plang, deen iwwert eng Legislaturperiod erausgeet. Mir denken net a Wahlterminer, mä mir denken un déi Jonk vun haut, déi d'Land vu muer wäerte prägen. Mir denken un d'Kanner, un d'Schüler, un d'Léiermeedercher an

d'Léierbouwen a mir denken och un d'Studenten. D'Regierung ass kritiséiert gi fir d'Reform vun der *Aide Financière*. Ech verstinn datt ee keen Applaus kritt fir eng Measure, déi dozou féiert, datt verschidde Leit manner Sue vum Staat kréien. Et muss een awer och hei bei der Wourecht bleiwen.

Wéi de System vun de Studenteboursen am Joer 2010 reforméiert gouf, sinn dobäi e puer Ziler verfollegt ginn. Et wollt een de Studente méi Autonomie garantéieren, et wollt ee si als Lëtzebuerger Bierger mat engem eegene Statut stäerken an et wollt ee Suen spueren.

De System ass awer komplett ausgeeart, war net conforme zu europäeschem Recht an domadder onhaltbar. Et hat een am Joer 2010 domat gerechent, datt dës Reform de Staat am éischte Joer 55 Milliounen Euro géif kaschten. Et waren dunn awer 88 Milliounen Euro an dëst Joer wieren et 178 Milliounen Euro gewiescht. Dat ass eng Depense fir de Staat, déi sech méi wéi verdräifacht huet an dofir e System, dee beim beschte Wëllen net ze finanzéieren ass. D'Regierung huet also net decidéiert iergend eppes ofzeschaffen, mä e Feeler ze korrigéieren. Et ass e Feeler geschitt an den zoustännege Minister Claude Meisch huet missen eppes ënnerrhuelen. Dat kritt een net anescht erkläert an och net schéi geriet.

Den neie System vun de Studentebäihëllefe fousst elo um Prinzip vu sozialer Selektivitéit, vu Mobilitéit a vun Autonomie. All Student kritt e Basismontant vun 2.000 Euro pro Joer. Déi kritt ee mat der eenzeger Konditioun, datt een op enger Héichschoul muss ageschriwwen sinn.

Zousätzlech kann all Student e Prêt zu exceptionelle Konditiounen ophuelen an enger Héicht vu maximal 6.500 Euro pro Joer. Jiddereen huet esou scho mol iwwer 700 Euro pro Mount zur Verfügung.

Fir jiddereen, deen am Ausland studéiert, kommen nach emol 2.000 Euro Mobilitéitsbourse dobäi. Donieft gëtt et eng zousätzlech Bourse, déi da jee no sozialem Background gestaffelt ass. Dat mat engem Maximalmontant vun 2.500 Euro pro Joer. De Plafong fir vun der Bourse no soziale Critèren ze profitéieren, läit bei 4,5 Mol de Mindestloun. Dat si ronn 8.650 Euro de Mount. All Student, deem seng Eltere manner ewéi 8.650 Euro de Mount verdéngen, kritt also ëmmer nach eng sozial gestaffelt zousätzlech Bourse.

Dobäi kënn dann nach eng Hëllef déi gäre vergiess gëtt an déi am Ausland meeschtens net existéiert: De Staat ass bereet bis zu 3.700 Euro Frais d'inscription mat ze iwwerhuelen, 50% Bourse an 50% Prêt.

Jo, et kann ee soen, datt dat alles net duer geet. Jo, et ass fir vill Leit manner ewéi virdrun a Jo, et heescht fir munchereen, datt d'Wunneng méi kleng an de Prêt bei der Bank méi héich gëtt.

Et bedeit awer och, datt jonk Leit fréi léieren op eegene Féiss ze stoen, eege Responsabilitéit ze iwwerhuelen an hir Zukunft plangen. D'Hëllef, déi de Lëtzebuerger Staat de Studenten offréiert ass héich – am Verglach mat anere Länner esou guer exceptionell héich, an dat ass och gutt esou. Mir spueren net op Käscht vum de Studenten – de Contraire ass wouer. Et ass nach ëmmer eng enorm héich Depense fir de Staat, déi d'Regierung awer fir wichteg a richteg ugesäit.

Lëtzebuerg huet kee Pétrol a keen Accès zum Mier. Eis beschte Ressource fir de Fonctionnement vum Land ofzesécheren entsteet an de Käpp vun de Leit, déi hei liewen, wunnen a schaffen. D'Recherche ass dowéinsten och eng fundamental Noutwendegkeet fir eist Land.

D'Regierung hält un den Objektiv fir d'Recherche zu Lëtzebuerg fest. Mir hunn eis engagéiert en nationale Reformplang den "Luxembourg 2020" ëmzesetzen. D'Investissementen an d'Fuerschung ginn an de nächste Joeren net gekierzt, mä wäerte klammen. Laangfristeg sollen 3 Prozent vum PIB an d'Recherche investéiert ginn – vun öffentliche a privater Säit. Bei dësem Renforcement wäert een awer och geziilt virgoen, Objektiv setzen a préiwen op Performancen erreecht ginn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären

Wéi ech fir d'éischt an d'Chamber gewielt gouf, hate mir zu Lëtzebuerg e Chômagetaux vun 2,7 Prozent. Dat ass quasi Vollbeschäftegung an dat ware mer och nach déi Joeren duerno gewinnt. Wann ech deemools d'Televisioun gekuckt hunn, da goung zum Beispill an Däitschland Rieds vun engem Taux vun knapps 10 Prozent an dat huet mech schockéiert.

Haut huet Däitschland en Taux vun eppes iwwer 7 Prozent. Dat ass ëmmer nach keng Ursaach fir sech ze freeën, mä d'Tendenz an eisem Nopechland weist no ënnen. Zu Lëtzebuerg hu mer an der Tëscht och iwwer 7 Prozent an deen héijen Taux ass leider relativ stable. Dat trotz ville Beméiunge vum Aarbechtsminister an obschonn vill Plaze geschaf ginn. Dës Realitéit an den Déséquilibres mécht eis sérieux Suergen.

Am Januar 2006 ware ronn 10.000 Leit bei der ADEM ageschriwwen, haut sinn et der duebel esou vill. E Véirels vun den Aarbechtslose si Jonker ënner 30 Joer. All drëtten Chômeur ass méi laang ewéi 12 Méint ouni Schaff. Dat si Chifferen, déi eis alleguer solle waakreg rëselen, well et net nëmme Chiffere sinn. Hannert deenen Zuele stinn Dausende Leit, déi sech beméien an d'Hoffnung net opginn. Et si Familljen, déi seriösu Suergen hunn, Elteren, déi keng Perspektiven hunn, jonk Leit, déi scho fréi riskéieren all Selbstwäertgefill ze verléieren.

Et ass eng enorm schwierig Situatioun an och hei sinn d'Léisungen net einfach. Eis Economie schaaft all Joers nei Aarbechtsplazen, mä de Chômage geet net deemestspreichend erof. Dat eent Puzzlestéck passt net op dat anert. Gesicht ginn héichqualifizéiert Leit, an der Offre sinn ze vill Jonker ouni Qualifikatioun. Dat wëlle mer änneren, well mer et änneren mussen.

Den éischte Schrëtt ass et deene jonke Perspektiven ze bidden a se esou ze encouragéieren fir och eng Qualifikatioun ze erreechen. Mir setzen op eng enk Cooperatioun tëscht Staat, Gemeng, Schoul an Entrepreneuren. En deemestspreichende Projet ass um Lafen an huet elo schonns 200 Jonken eng Formatioun bruecht. Am Juni leeft de Projet vun der Jugendgarantie un, deen den Aarbechtsminister Nicolas Schmit initiéiert, an och op europäeschem Niveau viru gedriwwen huet. Hei verflachte mer eis deene Jonken ze hëllefen: Bannent 4 Méint,

nodeems si sech un d'Autoritéiten adresséiert hunn, kréie si entweder eng Aarbecht, eng Léierplaz, oder eng Méiglechkeet nees an d'Schoul ze goen.

Allgemeng kënnegt sech zu Lëtzebuerg e komplett Ëmdenken un, wat den Edukatiounssystem betrëfft. Schonn zanter e puer Joer gëtt d'Schoul reforméiert, an den Ufuerderunge vun eiser Zäit a vun eiser ganz spezifischer Sproochesituatioun ugepasst. Vill ass scho geschitt an nach vill méi ass an der Preparatioun.

Den Edukatiounsminister Claude Meisch ass fest decidéiert ze erreechen, dass d'Méisproochegkeet net méi als Nodeel, mä als klore Atout vun eisem Land erkennbar gëtt. D'Capacitéit vun enger Sprooch an eng aner ze wiesselen ass e Markenzeichen vun eisem Land – et soll och e Markenzeichen an eiser Schoul ginn.

Dofir huet d'Regierung och intensiv Efforten an der Bildungspolitik annoncéiert, mä et gëtt net eng eenzeg Äntwert op déi vill Froen, déi sech stellen.

Ënnerschiddlech Biographien a Liewenspläng vun de Schüler mussen berücksichtegt ginn. Et brauch een dann e gemeinsame Point de Départ. Dofir ass d'Kannerbetreuung vu klengem un och en Deel vun der Edukatiounspolitik an dofir mécht et Sënn, dass béides an engem Haus zesummeleeft.

Bei der Fro, wéini e Kand fir d'éischt mat enger Struktur a Kontakt kënnt, ginn et ënnerschiddleg Ausgangssituatiounen.

Et ginn déi Kanner déi hei gebuer sinn, et ginn déi, déi am Laf vun hirer Sclariséierung op Lëtzebuerg kommen an hei eng Perspektiv solle kréien. An et ginn och déi Kanner oder Jonker, déi um Enn vun hirer Sclariséierung an d'Land kommen oder nëmme fir eng begrenzte Period hei sinn.

Fir dës Gruppe brauche mer eng adequat schoulesch Offer zu Lëtzebuerg. En Fonctioun vun dëse Faktore mussen mer och d'Sproochenufuerderungen definéieren.

Fir Kanner, déi vun Ufank un an eise Schoulsystem integréiert ginn, muss gëllen, dass Lëtzebuerger d'Integratiounssprooch ass.

Et ass eng Viraussetzung fir déi regulär Alphabétiséierung am Cycle 2, also dem fréieren éischte Schouljoer. Bei Kanner mat Migratiounshannergrond mussen déi Joere virun aktiv fir d'Sproocheförderung an der Lëtzebuerger Sprooch genotzt ginn. D'Crèche, de Précoce an de Cycle 1, also déi sougenannte Spillschoul, si gefuerdert a kréien déi néideg Dispositif. Dozou wäert enner anerem d'Weiderbildung vum Personal an d'Ausschaff vum didakteschem Material gehéieren.

Fir Kanner, déi zu engem fréien Zäitpunkt vun hirer Sclariséierung an d'Land kommen a laangfristeg plangen zu Lëtzebuerg ze bleiwen, mussen mer Brécken bauen, wéi si de Wee an eise Schoulsystem kënne fannen. Et gëtt schonn elo Strukturen an déi mussen evaluéiert ginn. D'Regierung ass an deem Kontext am Gaang alternativ Formen vun Alphabétiséierung zé préiwen.

D'Zil dobäi ass, dass d'Kanner am Laf vum Fondamental déi néideg Sproochekompetenzen opbauen kënnen, fir am Secondaire normal orientéiert kënnen ze ginn.

E weidere wichteg Phänomen, dee mer awer net aus den Aen verléieren dierfen ass, dass ëmmer méi Schüler nëmmen eng kuerz Zäit an eisem Land sclariséiert sinn, well se entweder spéit kommen, oder am Laf vun der Zäit d'Land nees verloossen. Dëst ass déi logesch Konsequenz vun enger oppener Economie an enger internationaler Finanzplaz. A fir dës Kanner mussen mer och eng Offer schafen. Et ass eng Fro vu Standuertpolitik! Mä et ass virun allem eng Fro vun Zukunftschancen vun deene betraffene Kanner. Vun dëse Schüler kënne mer net erwaarden, dass se den héijen a ganz spezifischen Sproochenufuerderunge vun eisem Schoulsystem gerecht mussen ginn. Mir erméiglechen hinnen de Wee zu enger Qualifikatioun. Den Edukatiounsministère schafft un engem Inventaire vun de Besoinen a vun den aktuellen Offeren, esou wuel vun der öffentlecher Schoul, der Europaschoul, a vu private Schoulen hei am Land.

D'Educatioun, d'Enfance an d'Jeunesse sinn e grouse Sektuer, dee liewt vum Asaz a vum Know-How vun de Leit déi am Sektuer schaffen.

D'Politik setzt de Kader. Déi vill engagéiert Enseignanten, Educateurs, Moniteurs a Formateurs schafe mat hirer Aarbecht Zukunftsperspektiven. Fir dat bescht ze erreeche muss Hand an Hand geschafft ginn.

„Wann ee séier wëll virukommen, geet een alleng ! Wann ee wäit wëll kommen, geet een zesummen.“

Keng Top-Down Politik, mee eng Politik déi am Kllassesall usetzt, a bei där mer d'Enseignanten als Partner gesinn, déi mer bei hirer Aarbecht ënnerstëtzen. Dëse Partenariat gëtt an de nächste Méint a Joeren, sécherlech méi ewéi eng Kéier op d'Prouf gestallt.

Déi nei finanziell a wirtschaftlech Realitéite maachen och am Schoulhaff net Halt.

Am Bildungswiese mussen mer kucken, wéi mat manner Sue méi kann erreecht ginn. D'Regierung wëll an de Schoulen net spueren, mä d'Depense solle manner séier klammen. Et ass ee sech eens, dass keng Decisiounen geholl ginn, déi sech negativ op d'Qualitéit vun der Schoul an op d'Zukunftschancen vun eise Schüler auswirken.

An deem Kontext huet d'Regierung Gespréicher mat de Gewerkschaften opgehol. Et ass eise ausdréckleche Wunsch, zesummen eng Léisung am Interesse vun de Kanner ze fannen, eng Léisung, déi deenen neie finanzielle Realitéite muss gerecht ginn. Ech halen et dann och fir sënnavoll, dass mer iwwert d'Dechargen am Enseignement diskutéieren. Dat awer net alleng mam Bléck op d'Staatsfinanzen, mee virun allem mat Bléck op d'Qualitéit vun der Schoul.

Mir brauchen experiementéiert a gutt forméiert Enseignanten déi sech fir d'Zukunft vun de Schüler investéieren. Mir hu genee dëss Leit an de Schoulen an hir Erfahrung soll en Atout sinn a keen Hindernis an der Organisatioun vun der Schoul.

Den Educationminister wäert mat de Gewerkschaften zesummen no Léisunge siche fir de System pädagogesch besser a méi effizient ze maachen. Eng Reorganisatioun ass awer onemgänglich an d'Regierung wäert och hei hir Responsabilitéit huelen.

En anere Punkt op deem ech net acceptéieren, datt mer eis ausernee dreiwe loossen ass d'Affäre vun engem Wäertunterricht.

Déi aktuell Coursë vun der *morale laïque* an der Relioun ginn ersat. D'Regierung setzt keen Enseignant op d'Strooss an d'Regierung hält kengem e Choix ewech. Jiddereen huet d'Recht op seng Relioun, a wann déi jeeweileg Gemeinschaft dat offrëiert och op Reliounsunterricht. D'Elteren an d'Kanner behalen d'Méiglechkeet e Reliounscours ze besichen an d'Gemeinschaft behalen d'Méiglechkeet esou Coursen ze organiséieren. Dat geschitt ausserhalb vum regulären Unterricht an der öffentlecher Schoul. D'Regierung ass dernéist awer och weiderhi bereet Raimlechkeeten zur Verfügung ze stellen. Dat ass keng Decisioun géint d'Kierch – et ass eng Decisioun fir Pluralitéit an och fir déi sozial Kohäsion. D'Schoul soll net zwou Gruppe vu Schüler vuneneen trennen, mä déi Jonk zesummenféieren an de Mateneen stäerken.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Eng gudd Educationspolitik ass laangfristeg eng Anti-Chômage a virun allem eng Anti-Jugendchômagepolitik.

Bei all Beméihungen an der Lutte géint de Jugendchômage, dierfe mer net vergiessen, datt och e Véirels vun all de Leit ouni eng Aarbecht iwwer 50 Joer al sinn. Mir mussen hinnen eppes offrëieren an hir Aarbecht valoriséieren. Alleng iwwert de Wee vu Beschäftigungsmesuren geet et net. Si mussen begleet an esou encadréiert ginn, datt de Schrëtt vum Chômage zeréck an d'Aarbecht fléissend awer och dältlech ass. Schaffe goe muss sech lounen, net schaffe goe dierf keng Alternativ, mä erëm eng Ausnam sinn.

Déi Betraffe selwer ginn an dësem Prozess och selwer an d'Responsabilitéit geholl. Hir Beméihunge gi berücksichtegt, bewäert an och ënnert d'Lupp geholl. Nieft dem Encadrement muss och eng Motivatioun stoen a Flexibilitéit. D'Regierung huet dowéinst och d'Distanzklausel ofgeschaf, déi ee bis elo konnt invoquéiere fir eng proposéiert Aarbecht ze refuséieren.

D'ADEM bleift den éischten Uspriechpartner an der Lutte géint de Chômage an dës Administratioun gëtt weider verstärkt. Zanter e puer Deeg steet dann och fest, datt et eng Léisung gëtt fir de wierelech akute Plazmangel am Gebai op der Gare ze entschärfen. Eng rei Servicer ginn an aner Gebaileechkeeten op Hamm transferéiert. Dat verbessert d'Schaffkonditiounen vum Personal an och virun allem d'Qualitéit vum Service.

Ech hat an de leschten Deeg och d'Geleeënheet mat de Sozialpartner iwwert d'Situatioun op eisem Aarbechtsmaart an déi noutweneg Adaptatiounen ze diskutéieren. De Sozialdialog op institutionellem Niveau ass relancéiert. Verschidde Gesetzprojeten déi schonns an der Prozedur sinn – wéi d'Gesetz iwwert de Sozialdialog an de Betriber oder d'Gesetz iwwert de Reklassement – ginn an den nächste Méint gestëmmt. De Projet de loi iwwer *Gestion des Âges* an de Betriber, ass d'lescht Woch vum Regierungsrat ugeholl ginn. Déi Initiativ gouf mat de Sozialpartner ofgestëmmt a soll mathëllefen eeler Salariéen an de Betriber ze halen, de Chômage ze bekämpfen an d'Arbeitsbedingungen ze verbessern.

Mir sinn eng Koalitioun vun der sozialer Responsabilitéit. De Staat muss asprangen, wann et noutweneg ass – allerdéngs nëmmen dann. Esou wéi de Staat seng Verantwortung hält, muss sech och jidder Einzelnen där Verantwortung stellen. De Sozialsystem an eisem Land ass reformbedürftig a muss schrëttweis a gutt iwwerluecht de Realitéiten ugepasst ginn. Dat gëllt fir den RMG, fir d'Chômageindemnitéiten an et gëllt fir d'Sécurité sociale.

Eng schrëttweis Upassung heescht awer och, datt et kee "soziale Kahlschlag" mat der neier Regierung wäert ginn. Wann een néideg Upassung vu vir eran esou condamnéiert, dann ass dat eng einfach Kritik, awer se ass net berechtegt a se ass och net richtig.

De Staat investéiert e groussen Deel vu sengem Budget an déi sozial Ofsécherung. Dobäi gëllt et mat de Ressourcen esou ëmzegoen, datt de System och nach muer ofgeséichert bleift. An de Beräicher Pensioun, Santé an *Assurance Accident* sinn déi lescht Joere Reformen ëmgesat oder ugestouss ginn. D'Erausfuorderunge vun der Zukunft verlaangen, datt mer weider genee oppassen, wéi de System sech entwéckelt a net waarden, bis den Zär kuerz virun der 12 steet. D'Liewenserwaardung vun eis alleguert geet an d'Luucht an doriwwer kënnen mer eis freeën. Dat bedeit awer och, datt potentiell Käschten an d'Luucht ginn. Fir, datt eis d'Entwécklung net iwwert de Kapp wiisst, mussen mer un der Effizienz vun de Sozialleeschungen schaffen: dat heescht, se mussen méi geziilt agesat ginn.

D'Kranken- an d'Fleegeversécherung gëtt moderniséiert fir, datt zum Beispill en Double-emploi evitéiert ka ginn. Dee Leeschtungskatalog gëtt kritesch analyséiert. Eng Prestatioun muss efficace a sënnavoll sinn, wann d'Allgemengheet duerfir soll bezuelen.

Eng Analyse muss net all Kéier nei gemaach ginn, wann e Patient den Dokter wiesselt. Informatiounen iwwert e Patient sinn a bleiwe vertraulich, Mediziner sollen awer iwwert de Wee vum elektronesch Patientendossier kënnen hir Kenntniss austauschen. Den Dossier de soins partagés (*DSP*) dee sämtlech medezinnesch Donnéeën an aner wichteg Informatiounen regroupéiert, ass amgaang vun der Agence *eSanté* ëmgesat ze ginn. Den DSP ass en immenst wichteg Instrument fir d'Verbesserung an d'Koordinatioun vun de Soenen an der Sécherheet vum Patient bei senger *Prise en charge* vu sämtleche Prestataire aus dem Gesondheitsberäich.

An der Gesondheitspolitik steet weiderhin de Patient am Mëttelpunkt. Jidderee soll weider eng héich qualitativ *Prise en charge* garantéiert kréien. Den universellen Zougang zu de Servicer am Gesondheitsberäich bleift eng Grundvoraussetzung hei am Land. D'Fro ob ee gutt

versuergt gëtt, dierf net a Relatioun stoe mat der Fro, ob een och gutt verdénkt oder gutt assuréiert ass. Fir, datt dat weider méiglech ass, mussen awer och am Spidolswiesen d'Ressourcë beschtméiglechst genotzt ginn. Synergien tëscht de verschiddene Spideeler ginn aktiv ënnerstëtzt. Den neie Spidolspang, deen d'Weiderentwécklung an de nächsten 5 Joer bestëmmt, gëtt an de nächste Méint finaliséiert.

D'Regierung begréisst d'neift och, datt geschwënn e Gesetzprojet zum Vote steet mat deem d'Patienterechter gestärkt ginn an d'Aarbecht vum Dokter erliichtert gëtt. Et kënnt eng Mediations- an Informatiounsinstanz, déi den Dialog tëscht Patient a Mediziner erliichtert a Konflikter evitéiert. An deem Zesummenhang gëtt och en Indemnisationssong fir onverschëllte Schued vun der Behandlung, dem Aléa thérapeutique geschaf.

Wa mer iwwer Gesondheetspolitik schwätzen, erlaabt mer och e Wuert iwwer Krankheeten ze soen. Mir liewen an engem Land, wou eng Diagnos den Ufank vun enger Behandlung ass, wou deene Betraffenen an der Regel ka gehollef ginn.

Eng vun de Krankheeten, mat där praktesch jiddereen a sengem Ëmfeld, an der Famill, am Frëndeskrees, konfrontéiert gëtt, ass de Kriib. All Joer ginn hei am Land ronn 3.000 nei Fäll bekannt an d'Tendenz geet an d'Luucht. Iwwer 1.000 Fraen, Männer an och Kanner stierwen all Joer u Kriib zu Lëtzebuerg.

Déi beschte Waff dogéint ass ëmmer nach Präventioun a Fréierkennung. D'Gesondheetsministesch Lydia Mutsch ass amgaang all Aktiounen a Programmer ze optimiséieren an ze kompletéieren fir dëst an engem éischte globalen nationale Kriibspang zesummezeféieren. Dëse 5 Joeres-Plang, dee mat all den Akteure bis de Summer ausgeschafft gëtt, soll all néideg an efficace Moossnamen am Beräich vun der Präventioun, der Diagnostik, dem Traitement, der Fuerschung an der Informatioun vun de Patienten zesumme faassen. Domat hëllef mer aktiv d'Risikofakteure an nei Kriibsfäll an deenen nächste Joeren erfzesetzen.

Et ginn zu Lëtzebuerg schwiereg Themen an der Gesondheetspolitik. Eent dovunner ass de Suicide. Weltwäit geet d'Zuel vun de Mënschen an d'Luucht, déi sech d'Liewen huelen. Iwwert eng Millioun Leit stierwen all Joer, well si keen Auswee méi gesinn. Bei eis zu Lëtzebuerg geet ee vu ronn 80 Suicidë pro Joer aus. D'Zuel vun den Tentativen ass nach emol bedeitend méi héich a läit bei 1.600 Selbstmordversich pro Joer hei zu Lëtzebuerg.

D'Zuel vun de Mënschen déi enger Belaaschtung net méi Stand halen, déi ënner Depressioun leiden a psychesch krank ginn, geet och bei eis an d'Luucht. All Alter an all Berufsgrupp ass gläichermooes beträff. Et gëtt keng Risikogrupp mä vill Leed a Misär. D'Famill an d'Kollege leide mat. Wann et zu engem Selbstmordversuch oder engem Suicide kënnt, fällt eng Welt an de Koup.

D'Regierung schafft d'fir ganz aktiv un der Opstellung vun engem nationale Plang fir Suizidpräventioun, deen an den nächste Méint finaliséiert gëtt, sou datt en nach am Laf vun dësem Joer lancéiert ka ginn.

Déi méi schwach an déi méi krank Mënsche brauchen Hëllef, déi méi staark brauchen heiansdo awer och Ënnerstëtzung. Zu deene Staarken gehéieren och déi Mënschen mat engem Handicap. Si si keng Mënschen "zweeter Klass" mä vollwäerteg Membere vun eiser Gesellschaft, déi déi Autonomie verlaangen, déi hinnen zoustee.

Fir datt déi Leit mat spezifische Besoine méi autonom ginn an hiren eegene Liewensprojete kënne realiséieren, muss de richtege Kader gesat ginn.

Den Ament iwwerschafe mer d'Legislatioun iwwert d'Accessibilitéit vum ëffentleche Raum. Well mer d'UNO Conventioun iwwert d'Rechter vun de Leit mat Handicap wëllen esou séier wéi méiglech ëmsetzen, muss d'Applicatioun vum Gesetz vun 2001 vill méi vaste ginn. Dat gëllt besonnesch, wann et em den Accès zu ëffentleche Gebaier, Sozialwunnengen oder och verschidden Aarbechtsplazen geet.

De Familljeministère huet, zesumme mam Logementsministère, Kritären ausgeschafft fir, datt op d'mannst 10% vun de Logementen, grad wi och d'Parties communes, accessibel si fir jiddereen. Dës Critère wäerten an Zukunft an all Cahier de charges stoe vu Projeten, déi co-finanzéiert ginn.

Mä d'Accessibilitéit ass net ëmmer nëmme physisch: och d'Informatioun muss fir jiddereen accessibel sinn. Mir hunn an deem Kontext décidéiert, e Gebäerdendolmetscher anzustellen, deen de Familljeministère all Administratioun zur Verfügung ka stellen fir Traductiounen. An Zukunft sollen och d'Pressekonferenzen an d'Gebärdesprooch iwwersat ginn, grad wéi och de Briefing nom Regierungsrot a regelméissig och déi grouss Debaten an der Chamber.

Ech wëll d'fir och haut der Chamber Merci soen, datt d'Debatte fir d'éischte Kéier a voller Längt a Gebärdesprooch iwwersat ginn.

Här Präsident, Dir Damen an Dir Hären,

D'Regierung changéiert d'Approche bei der Familjeförderung. Et ass eng Upassung un d'Realitéit a gläichzäiteg e Paradigmewiessel.

Am Koalitiounsprogramm gouf eng déifgräifend Analyse an en detailléierten État des lieux vun de Familljebäihëllef versprach.

Mir sinn am Gang déi Analys a Gespréicher mat de Leit aus den Secteuren weiderzeféieren.

Mir hunn net prioritär d'Elteren, mä virun allem d'Kanner am Bléck, wann et ëm Zoulagen an Ënnerstëtzung geet.

Et geet drëms d'Kanneraarmut erf ze setzen an d'Liewensqualitéit vun de Familljen ze verbesseren.

Et geet drëms eng qualitativ héichwäerteg, efficace a finanzéierbar Kannerbetreuung unzebidden. Laangfristeg wëllt d'Regierung op de Wee

vun enger Gratis-Kannerbetreuung goen, esou bal déi finanziell Moyenen dat erlaben.

Et geet drëms, datt mir grad déi kleng Kanner teschent 0 an 3 Joer stäerken an hinnen de beschtméigleche Start an d'Liewen garantéieren.

Et geet och drëms, besonnesch deene jonke Familljen déi Ennerstëtzung a Sécherheet ze ginn duerch eng gudd Kannerbetreuung, déi et hinnen erlaabt Beruff an Famill ënnert een Hut ze bréngen. Dat gëtt hinnen Autonomie a stäerkt eis Sozialsystemer op Dauer. Et ass och meeschtens keng Optioun, mä eng Noutwendegkeet datt déi zwee Elterendeeler respektiv allengerzéiend Mammen oder Pappé musse schaffen goen. Si brauchen Ennerstëtzung bei der Kannerbetreuung an d'Regierung gëtt hinnen déi Ennerstëtzung.

Dofir huet d'Familljeministesche Corinne Cahen a sëllege Gespréicher mat den Acteuren, mat de Sozialpartner an mat den Experten probéiert Weeër ze fannen, fir datt de System finanzéierbar bleift an d'Situatioun vun de Kanner ka gestäerkt ginn. Dat gëllt besonnesch fir déi, déi et am meeschte brauchen.

Virum Hannergrond vun dësen Iwwerléungen gëtt de System vun der Familljeförderung komplett nei organiséiert. Et wäert méi eng kohärent Politik sinn, wou d'Allocatiounen verstäerkt no soziale Kritären verdeelt ginn.

Den Detail vun dëser Reorganisatioun gëtt am Dialog mat den Acteuren finaliséiert an d'Familljeministesche wäert de Plang an de nächste Méint präsentéieren.

An enger moderner Gesellschaft sin och Rollen an d'Responsabilitéiten tëscht Männer a Fraen gerecht verdeelt.

Zu Lëtzebuerg ass d'Glaichstellung tëscht deene Geschlechter a ville Beraicher vum Liewen awer nach wäit ewech vun enger Realitéit. Et si manner Fraen um Aarbechtsmaart wéi Männer, si ginn dacks manner gutt bezuelt fir déi selwecht Aarbecht an si sinn ënnerepräsentéiert op Responsabilitéitsposten, sief dat an der Politik oder an der Wirtschaft.

Dëss Regierung steet fir e besseren Equilibre tëscht Fraen a Männer. Dofir wäert d'Ministesche vun der Chancegläichheet nach virum Summer eng Gesamtstrategie ausschaffen wéi mir kënnen déi ambitiéis Ziler erreechen déi mir eis am Regierungsprogramm gesat hunn.

Här Präsident, Dir Damen an Dir Hären,

De Logement ass e Sujet, deem all Joer op dëser Plaz nei thematiséiert gëtt. Et goufen vill Initiativen geholl, mä de Problem vun ze wéineg Wunnraum an ze héije Präisser bleift bestoen. Ech maachen an deem Kontext keng Versprieche – ausser eent: D'Regierung mécht all Effort, ass determinéiert, décidéiert a konsequent an der Approche fir datt an Zukunft jonk Familien eng Chance hunn fir en Doheem ze fannen. Dat ouni, datt si mussen an d'Grenzregioun plënnere oder sech iwwert d'Mooss verschëlden mussen.

D'Grondidee vum Pacte Logement bleift bestoen. D'Gemenge gi vum Staat ënnestëtzt fir zousätzleche Wunnraum ze schafen. Par contre wäert, hei ewéi iwwerall, verstäerkt drop gekuckt ginn, ob déi investéiert Suen och richteg an efficace genotzt ginn. De Ministère ass amgaangen zesummen mam Syvicol e Wee ze fannen, wéi een de Pacte Logement regelméisseg kann evaluéieren.

Natiirlech huet den „Aménagement communal“, deem definéiert wou a wéi dierf gebaut ginn, een direkten Afloss op d'Wunnensbaupolitik. Et war dann och extrem wichteg, datt d'Regierung sech de „Plan sectoriel logement“ nach eng Kéier genee ugekuckt huet, well deem eng grouss Influenz op den „Aménagement communal“ huet.

D'Regierung huet an enger gemeinsamer Approche bannent kürzester Zäit extrem vill um „Plan sectoriel logement“ geschafft. De Wunnensbau gëtt elo do favoriséiert, wou et aus landesplanerescher Siicht sënnvoll ass an de Logement gëtt op deene Plazen defavoriséiert wou eng extrem Urbaniséierung grouss Nodeeler ging mat sech bréngen. Dës pragmatesch a realistesch Approche huet verhënnert, datt de „Plan sectoriel Logement“ zu engem nët gewolltenen „Wunnensbauverhënnungsprogramm“ mutéiert wier.

Esou wieren duerch de Plan sectoriel Logement, wéi e vun der viregter Regierung preparéiert gouf, iwwer 1000 Hektar Terrain als Bauland verluer gaangen. Si wieren als *Zone d'aménagement différée* oder *Zone Verte* zeréckklasséiert ginn. Dat konnt awer duerch gemeinsam Efforte vun de Ministère vum Intérieur, der Nohaltgkeet an dem Logement évitéiert ginn.

Et goufen an der Vergaangenheet och keng Berechnungen iwwert den Impakt vun theoretesch opgestallten Konditiounen. Déi Berechnungen sinn elo gemaach ginn. Opgrond vu konkrete Chifferen konnt en och politesch Konsequenzen gezu ginn. Et ass dëst vernetzt Denken a Schaffen waat eis viru bréngt, a waat mir als nei Regierung wëllen promouvéieren

Mir ënnestëtzen dann och weider de nohaltege Wunnensbau. Allerdings ginn déi eenzel Hëllefren regroupéiert – déi ekologesch, déi energetesch an déi sozio-economesch Bähëllefren ginn zesummengefaast. Dat mécht d'Prozedur vun den Demanden méi einfach, méi séier a méi iwwersiichtlech.

D'Regierung huet eng Parti weider, an zum Deel fonkelnei, Initiativen op der Lee fir de Problemer am Logement entgéint ze wierken. Dat ass ënnert anerem d'Elaboratioun vu Baulandverträge. D'Ziel vun esou engem Kontrakt tëscht Gemeng a Propriétaire ass et fir d'Aktivatioun vun Terrainen zäitlech ze definéieren. An der Regel gi Baulandverträge op Terrainen geluecht déi am PAG nei klasséiert goufen a wou et an den Aen vun der Gemeng sënnvoll wier se méiglechst schnell ze bebauen.

Wann innerhalb vun engem bestëmmten Délai net gebaut gëtt, da gi Sanktiounen virgesinn. En Aarbechtsgrupp am Ministère befaasst sech mat dem Instrument an ass am gaangen Detailer auszuschaffen.

D'Logementsministesch huet och e Baulückeprogramm als Prioritéit definéiert. Donnéeën iwwer Baulücke vum Staat, de Gemengen an allen

aneren öffentliche Akteuren ginn zesummegedroen. En eischte Relevé huet de CEPS schon 2010 gemaach. Hei si ronn 37 Hektar fonnt gin. Nächst Schrëtt si, datt d'Loftbiller vun 2013 analyséiert ginn a paralell gekuckt gëtt wou déi „Baulücken“ sech befannen a wéi se klasséiert sin.

Um Enn geet et drëms d'Offre um Wunnengsmarché an d'Luucht ze setzen, fir esou der Präisexplosioun entgéint ze wierken.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Am Beräich vum Logement gouf et an der Vergaangenheet vill Geflécks. Mir wëllen dat evitéieren an do sinn och schon eenzel Decisiounen geholl ginn. E Beispill ass eng nei Organisatioun am Ministère de l'Intérieur wat den „Aménagement communal“ betrëfft. E relativ onkoordinéiert System huet hei zu vill Duercherneen an zum Deel och zu negative Konsequenzen fir de Privatsektor gefouert. Et gouf eng Cellule fir d'Begutachtung vun de PAP'en eng zweet Entitéit huet dann d'Approbatioun vun de selwechte PAP'en gemaach. Déi zwou Entitéiten ware kaum a Kontakt mateneen, wat derzou gefouert huet, datt de Sytem dacks blockéiert war – zum Misär vu Gemengen a privaten Promoteuren. Zanter zwee Méint ass et en eenheetleche Service, deen de Gemengen als Berodungsinstanz zur Säit steet. Dësst ass nëmmen een Element vun enger kompletter Neiorganisatioun am Inneministère.

En anert ass d'Ofschafe vun den Distriktskommissariater. Dëse Projet gëtt kuerzfristeg, a ganz sécher nach virun der grousser Vakanz op den Instanzewege geschéckt. Wa mir dat maachen, dann ass et net well mir déi Arbecht, déi hei geleescht ginn ass, net ze schätzen wëssen. Mir sinn awer der fester Iwerzeegung datt dës Mesure ee wesentlechen Bestanddeel vun der „simplification administrative“ ass. Déi kuerz Weeër op déi mir zu Lëtzebuerg esou houerfreg sinn, ginn erëm hirgestallt.

Et ass eng eemoleg Chance, datt et an eisem Land tëscht Staat a Gemeng keng weider Instanz gëtt. Iwwer 170 Joer no hirer Aféierung kënnen mir haut déi administrativ Iwweraachung vun den Gemengen duerch Commissariater ofschaafen.

Nieft dësem signifikanten Schrëtt, kënn et an Zesummenarbecht mam Syvicol, zu weideren konkreten Erliichterungen vun der „Tutelle administrative“. Esou ginn d'Gemengen opgewert, an Demokratie gestärkt.

Ënnert de Gemengen soll dernieft eng onnéideg Konkurrenz ofgebaut an duerch méi Gerechtegkeet ersat ginn. Dat betrëfft zum Beispill de Verdeelungsschlüssel vun de Suen déi de Staat un d'Gemengen weider gëtt. Dobäi ginn och d'Gemengen an d'Responsabilitéit geholl wat e sënnavollen Ëmgank mat öffentliche Gelder betrëfft.

Mir wëllen dës Finanzreform an aller Transparenz, an am Dialog mam Syvicol op de Wee bréngen. En attendant vun enger méi déifgreifender Reform, déi Zäit brauch, soll e besteënde Konsens awer séier ëmgesat ginn a schonns fir d'Joer 2015 gräifen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

An de leschte Méint ass duerch d'Problematik Monkeler eppes méi ewéi däitlech ginn: Mir sinn un de Limiten. Wa mir et net fäerdegbréngen, eise Wirtschaftswuesstum, eis Siidlungspolitik, eis Mobilitéit, eisen öffentliche Raum besser a méi nohalteg ze organiséieren, da si mer ganz geschwënn an enger Saakgaas.

Duerfir muss als éischt d'Landesplanung méi efficace ginn. Si brauch e reglementäresche Kader, deen dofir suergt, datt mer an Zukunft eng kohärent Entwécklung kréien. Eng Entwécklung, wou Schaffen, Wunnen a Fräizäit nees zesummegeféiert gëtt, wou all Duerf, all Uertschaft, all Stad, all Regioun eng sënnavoll Funktionalitéit kritt. Et gouf sech och am Nohaltegkeetsministère an de leschte Méint intensiv mat de sektorielle Pläng beschäftegt. Et huet ee misse feststellen, datt an der Landesplanung zwar vill gutt Viraarbecht geleescht gi war, mee datt et ganz sécher an der Vergaangenheet un enger kohärenter iwwergräifender politescher Orientéierung gefeelt huet!

Duerfir huet vill Inkohärenzaus de Pläng missen eraus gebotzt ginn. D'Regierung huet dernieft och hir Schwéierpunkten afléisse gelooss. Dat wéi scho gesot, zemoos an de sektorielle Pläng vum Logement an och beim Transport.

Eng gutt Landesplanung ass eng wesentlech Viraussetzung fir eng kohärent, organiséiert an nohalteg raimlech Entwécklung vun eisem Land.

Fir datt d'Landesplanung awer richtig ka gräifen, brauche mir esou séier wéi méiglech déi 4 primär sektoriell Pläng.

Dës sinn och esou wäit prett. D'Regierung wäert sech e Freideg an e Samsdeg intensiv mat der Finalisatioun an der Koordinatioun befaassen, ier d'*plans sectoriels* dann an de nächsten Wochen presentéiert gin. Fir d'éischt an der Chamber, den 21. Mee an da bei de Schäfferéit, ier se da formal vun der Regierung an déi vum Gesetz virgesinn offiziell Prozedur agereecht ginn. Dës soll am Juni geschéien, wou d'Pläng dann och am Kader vun enger Enquête publique de Gemengeréit an de Bierger virgestallt ginn. Wann alles gutt geet, sollen se dann als groussherzoglech Reglementer a ronn zwee Joer definitiv a Kraaft treden.

D'Gemenge gi bei dëser Saach net iwwerfall an hunn nom definitiven Akraafttriede vun de Pläng véier Joer Zäit, fir hir PAGen unzepassen, och wann et muss kloer sinn, datt an Tëschenzäit näischt Contraires méi zu de wesentleche Prescriptiounen vun de Pläng därerf geplangt ginn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Lëtzebuerg ass am Top 5 vun den EU-Länner, wou d'Leit déi meeschten Zäit an de Stau verbréngen. Dat ass schiedlech fir eis Liewensqualitéit, fir eis Ëmwelt an och fir eis Economie an dat muss sech änneren. D'Regierung wäert an de nächste Joeren massiv an

d'Mobilitéé investéieren. Zuch, Bus, Tram, Vëlo, Auto a Foussgänger gi besser matenee kombinéiert: Ewech vun dem eendimensionalen Denken hin zu Multimodalitéit. Dat heescht e kombinéiert Notze vun allen zur Verfügung stoende Verkéiersmëttel. Dat ass et, wat mer brauchen, fir datt mer an Zukunft besser virukommen.

D'Eisebunn brauch méi Capacitéit. Fir datt dat ka geschéien, huet den Nohaltegkeetsminister Francois Bausch virun zwou Wochen de Gesetzesprojet fir d'Verduebelung vun der Beetebuurger Streck an der Chamber déposéiert. Weider Gesetzer kommen an den nächste Méint no: Zum Beispill den Aus- an Ëmbau vun der Ettelbrécker Gare. An der Gare Lëtzebuerg wäert e fënnefte Quai gebaut ginn, deen nieft dem Ausbau vun der Beetebuurger Streck nei Méiglechkeete offréiert. De grenziwwerschreidenden Traffic a Richtung Frankräich gëtt esou weider verbessert. Fir datt d'Gare Lëtzebuerg kann entlaascht ginn, a fir datt ee vu Süden, Westen an Norde besser a méi schnell op de Kierchbierg ka kommen, wäert den *Arrêt Pont Rouge* séier gebaut ginn – mat engem Funiculaire vir d'Passagéier einfach an séier aus dem Pafendall op de Kierchbierg ze transportéieren. De Projet de loi ass d'lescht Woch am Regierungsrot ugeholl ginn, a wäert geschwënn hei an der Chamber déposéiert ginn.

D'Eisebunn investéiert och nach weider an hiert Material. Esou ginn nach dëst Joer nei duebelstäckege Automotricë geliwwert, déi dann vum Wanter un am Kader vun dem neie Rheinland-Pfalz-Takt op Koblenz fueren. Am Stonnentakt, respektiv zu den Haaptzäiten och am Hallefstonnentakt.

Nieft der classescher Bunn wëllt d'Regierung och séier den Tram bauen. An, a ronderëm d'Stad Lëtzebuerg sinn haut scho 50% vun den Aarbechtsplaze vum Land konzentréiert. Mat Houwald, Ban de Gasperich, Hollerech, Kierchbierg a Findel ginn et weider Entwécklungsgebiddere an déi mussen gudd matenee verbounne ginn. Den Tram ass d'Verkéisermëttel, wat déi Ubannung garantéiert.

D'Regierung huet den initiale Projet korrigéiert an d'Trace vum Findel duerch d'Stad bis op d'Cloche d'Or gëtt elo séier ëmgesat. Den Nohaltegkeetsminister wäert spéitstens Ufanks vum nächste Joer en zweet Finanzéierungsgesetz deposéieren, wat et erlaabt, den Tram schonn an der éischter Phase direkt bis op den Houwald ze bauen. Fir d'Deeler Houwald-Cloche d'Or an Luxexpo-Findel sollen déi entspreche Gesetzer geschwënn hannendru komme. Esou kann déi ganz Linn vum Findel bis op d'Cloche d'Or fir d'Joer 2020/21 operationell sinn.

Den Tram alleng léist eis keng Verkéisersproblemer, mee ouni den Tram als neit schinnegebonnt Réckgrad am Zentrum wäerte mer ganz sécher d'Verkéisersproblemer net an de Grëff kréien.

A well den Tram nëmmen a Kombinatioun mat Zuch a Bus a Park and Ride eppes bréngt, gi parallel folgend Infrastrukture gebaut:

Néng "plateformes d'échange": si sinn op der Cloche d'Or, bei der neier Gare Houwald, zu Bouneweg, zu Hollerech, op der Gare centrale, op der Stäreplaz, beim Arrêt Pont Rouge, bei der Luxexpo, um Héihenhaff.

Bei dese Plattformen ginn direkt folgend P&Re gebaut:

4000 Plazen um Héihenhaff beim Findel

1500 Plazen op der Cloche d'Or

500 Plaze bei der Luxexpo.

Doriwwer eraus sollen eng Rei nei gréisser P&Ren an de Grenzregiounen gebaut ginn, en éischte mat enger Capacitéit vu 1500 Plazen direkt un der Gare Rodange.

An deem ganze Konzept gëtt de Bus komplett reorganiséiert. Nei tangential Linne sollen déi grouss Aktivitéitszonen direkt matenee verbannen. Esou wäerten vum Mee dëst Joer un esou Héichcapacitéitsbuslinnen d'Aktivitéitszonen am Südweste vun der Stad Lëtzebuerg ënnereneen an mat der Gare centrale verbannen.

Alleng am Budget dëst Joer gi 14 Milliounen méi fir d'Verstärkung vum Busreseau investéiert, virun allem am Interessi vum Berufsverkéier. De Bus wäert an Zukunft e ganz wichtegen Zoubrénger zu Zuch an Tram ginn an e wäert déi Regiounen besser matenee verbannen, wou et weder Zuch nach Tram gëtt.

Fir dat Ganz ofzerënnen, soll dat vollt Potential vun der doucer Mobilitéit, dem Vëlo an zu Fouss goen, voll ausgeschöpft ginn. Den Nohaltegkeetsministère huet sech elo duerfir eng nei *Cellule de planification* ginn a bei der Stroossebauverwaltung gouf eng nei *Division de la mobilité écologique* geschafen. Dës wäerten, an enker Zesummenaarbecht mat de Gemengen am Land, der doucer Mobilitéit zum Duerchbroch verhëllefen an deementsprechend wichteg nei Mobilitéitsakzenter setzen.

Mir brauchen all dës substantiell Investissementer fir dat Gesamtkonzept fir eng nei Mobilitéit. Dëst si wichteg Entscheedungen, fir datt eist Land sech och an Zukunft nach ka wirtschaftlech weider entwéckelen grad ewéi och fir méi Liewensqualitéit.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Den Zoustand vun eiser natierlecher Ëmwelt huet an de lëschte Joeren an Joerzénge staark gelidden. Mir gesinn haut, datt den ekonomeschen Wuestum net nëmmen zu materiellen Räichtum bei ville Stéit gefouert huet, mä och aner Konsequenzen huet - Konsequenzen fir eis Gesondheet, Konsequenzen fir eis Liewensqualitéit a Konsequenzen fir eis Natur. Mir hu begrenzten natierlech Ressourcen, eng begrenzte Fläch an mussen suergsam domat ëmgoen – mir mussen mat manner méi maachen. Mir mussen an dëser

Erausfuederung eng Chance gesinn a kreativ an innovativ ginn.

Eis Loft as plazeweis mat ze vill Schadstoffer belaascht. An de Baachen an am Grondwaasser fanne mir ze vill Nitrater an deelweis och Pestiziden aus der Landwirtschaft. An eise Baachen, Bëscher, Wissen an Hecken hunn ëmmer manner Déieren a Planzen Plaz fir ze liewen.

Mir brauchen awer propper Loft, propper Waasser an eng gesond a villfältig Natur, soss geet et eise Leit a virun allem eise Kanner zu Lëtzebuerg op Dauer net gutt. Loft, Waasser, Buedem, Natur sinn och e Kapital, ëm dat mir eis musse këmmen. Wa mir net elo déi entstane Retarden ophuelen, da bedeit dat net nëmme de Verloscht vu Villfalt, eng Gefor fir eis Gesondheet, mä och Käschten - Käschte fir d'Allgemengheet, Käschten fir eis alleguer, Käschten fir eis Kanner.

Mir maachen keng Symptombehandlung, déi nëmme kascht an net vill bréngt, mä mir wëllen d'Ursaachen zesumme mat de Biirger ugoen. De Verloscht vu Biodiversitéit gëtt ofgebremst. D'Ëmweltministesch Carole Dieschbourg an de Staatssekretär Camille Gira wäerten och schnellstméiglech dat iwerschaffent Naturschutzgesetz lancéieren.

De Qualitéitszoustand vun de Lëtzebuerger Gewässer ass alarmant : Nëmme 7 Prozent vun de Baachen a Flëss an nëmme 60 Prozent vun de Grondwaasserreservoirsin an engem gudden Zoustand. Fir dës wertvoll Ressourcen konsequent ze schützen an d'Versuerungssécherheet vu Lëtzebuerg mat properem Drénkwaasser och an Zukunft ze garantéieren, verstärkt d'Regierung hir Efforten am Beräich vum präventive Waasserschutz: D'Ausweise vu ronn 80 Drenkwaasserschutzzonen spillt hei eng zentral Roll. 5 Schutzzonen si schonn um Instanzenwee an dës Joer kommen der nach 10 dobäi.

Déi aktuell Retarde bei Waasser an Naturschutz-Autorisatiouene gi schnellstméiglech opgeschafft. Mir féieren och am Waasserberäich eng Deklaratiounsprozedur an, ähnlech zu den „Classe 4-Kommodosdéklaratiounen“. Duerch dëss administrativ Vereinfachung gëtt d'Waasserverwaltung méi efficace, well si méi Zäit fir déi wichteg Dossieren kritt. Duerch d' Regroupéieren vun alle Kompetenzen, déi déi natierlech Ëmwelt ugin, duerch d'Integréieren vum Waasser an den Umweltministère, wäerten mir Synergien notzen, fir d'Autorisatioune méi schnell ze gin, ouni awer datt daat Konsequenzen op de Schutz vun der Ëmwelt huet.

E Berufsstand, dee per Definioun enk mat der Natur verbonnen ass, sinn d'Bauern an d'Wënzer. Am Secteur vun der Landwirtschaft geet et den Ament besser, ewéi nach virun e puer Joer. Gläichzäiteg bleift et awer e Beräich, wou eng staatlech Ënnerstëtzung néideg ass. Et ass dofir och eng prioritär Aufgab vir de Landwirtschaftsminister Fernand Etgen fir de *Programme de Développement Rural* ze finaliséieren an domatter dem landwirtschaftleche Secteur déi néideg Planungssécherheet ze ginn.

Mir wëssen och datt déi landwirtschaftlech Tätigkeet net ouni Afloss op eis Natur bleift. Deementspreechend sinn och am PDR Instrumenter virgesinn, déi dem Secteur hëllef sollen, esou ze schaffen, datt dat mat méiglechst wéineg Nuisance fir de Buedem, d'Waasser, d'Loft an de Klima geschitt.

Am selwechte Kontext soll een och de nationalen Aktiounsplang an d'Gesetz iwwert d'Pestiziden net vergiessen, wou d'Diskussioun hei an der Chamber am Gaangen ass. Hei gëtt eng nei proaktiv Approche gewielt, fir den Asaz vun dëse Mëttelen sou wäit ewéi méiglech ze vermeiden an do wou dat awer muss geschéien, déi néideg Informatioun a Formatioun ze garantéieren.

Vu besonnescher Aktualitéit ass den Ament och d'Thema „Bauschutt“. Den Erdrutsch op der décharge zu Monnerech, deen eng Fermeture vun dëser Décharge bedingt, zu engem Moment, wou och d'Décharge zu Helleng voll as, huet zu enger Krisesituatioun am Bausecteur gefouert. Mir hunn am Süden an am Zentrum vun eisem Land keng ausgewisen Plaz méi, fir den Buedem vun den Chantieren ze entsueren. Mir stelle fest, datt, wat d'Déchargen betrëfft, joerelaang just um Limit geplangt gouf. Dës Regierung wäert dofir suergen, datt am ganze Land déi mëttel- bis laangfristeg Reserven fir Buedemdéponien geschaf gin, wéi se säit dem Ufank der 90er Joër verlaangt ginn. Mir maachen dat als Regierung net alleng, mir kënnen et awer net alleng maachen. D'Gemengen sin mat gefuerdert, d'Solidaritéit tëschent de Gemengen am Land as essentiell!

D'Regieurung agéiert op zwee Niveauen:

Eéischtens: manner Buedem „produzéieren“ duerch eng Upassung vun der Art a Weis fir ze bauen. Hei sin och d'Gemengen mat de Bautoréglementer gefuerdert.

Zweetens: Méi en dicht Netz vun Buedemdéponien schaafen an esou och d'Belaaschtung fir d'Bevölkerung méiglechst kleng haalen. Alleng am Zentrum an am Süden sollen an dëser Legislatur 4 nei Deponien installéiert ginn.

Wa mer bei der Aart a Weis vum Baue méi no Ëmweltkritäre kucken, laang Trajete fir Bauschuttcamionen evitéieren, dann ass dat och aktive Klimaschutz - eng weider Prioritéit vun der neier Regierung.

De Staat selwer wäert och weider vill mussen an ëffentlech Gebaier investéieren. Mir brauchen nach eng ganz Rei Schoulen a Sozialinfrastrukturen. Mir mussen an Zukunft nach méi effizient bauen an dat am duebele Sënn: finanziell an energetesch.

Finanziell, andeems mer eis Bauprogrammer méi kritesch iwwerpräiwen an ëmmer nees hannerfroen, wat sënnvoll a wat „nice to have“ ass. Och wann an der Vergaangenheet scho vill Ustrengunge gemaach gi sinn, fir méiglechst energieeffizient ze bauen, esou kënnen mer do nach besser ginn. Éischt ganz villversprechend Pilotprojete ginn an den nächste Joere lancéiert. Esou gëtt den neie Lycée vun de Gesondheetsberuffer zu Ettelbréck an dat neit Gebai vun der Forstverwaltung zu Dikrech am „Energie plus“-Standard gebaut. Dat heescht, dës ëffentlech Gebaier produzéieren méi Energie wéi se selwer verbrauchen.

Och d'Sanéierung vun de bestehende staatleche Gebaier gëtt an deem Sënn nei définéiert fir esou och eis CO₂-Emissiounen ze reduzéieren.

Dat schaaft ausserdem Aarbechtsplazen an zwar heiheem. Et spuert Suen, well wat mer méi energieeffizient bauen, wat mer mëttel- a laangfristeg u Fonctionnementskäschte spueren.

Wat eis CO₂-Emissiounen betrëfft, wësse mir datt mir méi maachen kënnen, datt mir méi maache müssen. Mir wëssen och, datt mir och méi séier handele müssen.

Weltwäit gekuckt klammen d'Emissiounen weider. Och wann Europa de Problem net kann alleng léisen, komme mir net derlaanscht, eis Gesellschaft méi CO₂-aarm a méi nohaltig ze gestalten. D'Viirdeeler leien op der Hand : mir gi manner ofhängeg vun den Importe vu fossilen Energieträger, mir schafe Wuesstem an Aarbechtsplazen.

Ech hu mech beim rezente Conseil européen dofir agesat, datt d'EU fréizäiteg déi grouss Linne vun engem ambitiëse Kader fir d'Klima- an d'Energiepolitik bis 2030 festleet. Ambitiëse heescht a mengen Aen e CO₂-Reduktiounsziel vun op d'mannst 40 Prozent, sou wéi vun der Kommissioun virgeschloen. Par contre bei der Energieeffizienz a bei den erneierbaren Energiequellen – wou mir eis fir en EU-Zil vun 30 Prozent ausgeschwat hunn – muss d'Kommissioun nach nobesseren.

Niewend der Ëmsetzung vum 2. nationale Klimaschutzaktionsplang an der Weiderféierung vum Klimapakt mat de Gemengen, schaffen mir och un neien, innovativen Instrumenter. Zum Beispill eng Klimabank, fir zesumme mam Privatsektor d'Ëmsetzung vun de Moosnamen am Beräich vun der Verbesserung vun der Energieeffizienz a vum Asaz vun den erneierbaren Energiequellen ze accélérieren.

D'Subventionsregimer an dese Beräicher gi mëttelfristeg iwwerduecht fir nach méi geziilt ze fördern a preventiv géint d'Energiearmut virzegoen.

An der Energiepolitik wëlle mer allgemeng an den nächste Joeren nei Akzenter setzen, andeems mer am Stroum- an am Gasberäich eise Marché besser mat deem aus den Nopeschlänner verbannen. Nieft enger méi staarker regionaler Kooperatioun, triede mer mat Nodrock fir eng méi staark europäesch Approche an der Energiepolitik an.

Fir Bürosgebeier an aner Haiser, déi net fir d'Wunne gebraucht ginn, gëtt den Effizienzstandard vun der Energieklass D op d'Energieklass C verschäerft. Dat fir all nei Funktionalgebaier, deenen hir Baugenehmegung no Mëtt 2015 agereecht gëtt.

D'Regierung féiert eng Energieeffizienz-Obligatioun an, déi d'Stroum- a Gasfournisseuren obligéiert, fir 1,5% Energie bei hire Clienten anzspueren. Heimat verspricht d'Regierung sech en neien Elan fir d'Energiespueren an der Industrie, den Entreprisen a bei de Privatleit. Déi erneierbar Energie wëlle mer weiderhi konsequent ënnerstëtzen, woubäi och gekuckt gëtt wat economesch am meeschte Sënn mécht.

De Staat huet bei der Energie an och an der Klimapolitik eng Virbildfunktoun. An deem Kontext muss een och iwwert eis Politik bei den Accisen um Bensinn nodenken. Den Ëmweltministère ass chargéiert Berechnungen ze koordinéieren fir erauszefannen, wat mëttel- a laangfristegen, a wat de positiven an de negativen Impakt wier, wann den Export vun Diesel a Bensinn géif ofhuelen.

Dir Dammen an Dir Hären,

Am Beräich vun der Gesellschaftspolitik a vun eisem Justizwiese sti gréisser Evolutiounen un. Zum Deel sinn déi vun der viregter Regierung ugefaang ginn, zum Deel ware se awer och mat der viregter Majoritéit net méiglech.

Wat gutt ass, gëtt weider gefouert, wat muss changéiert ginn, gëtt changéiert, wou et u Wäitbléck gefeelt huet, iwwerhëlt d'Regierung hir Responsabilitéit a bessert no.

An den nächste Woche gëtt an der Chamber d'Reform vum Mariage gestëmmt. Domadde kréien all d'Koppelen - och déi gläichgeschlechtlech - d'Recht sech ze bestueden an hir Léift mat engem festen Engagement fireenen ze bekennen.

Kanner déi zur Adoptioun fräi sinn, kréien dann och d'Recht vun all de Koppelen adoptéiert ze ginn. Scho méi laang dierfen zu Lëtzebuerg Fraen a Männer – onofhängeg vunn hirer sexueller Orientéierung – alleng adoptéieren. Elo gëtt dat och esou bei all de Koppelen, wa se sech bestueden. Dat ass déi bal eestëmmeg Meenung hei an der Chamber. Dofir gouf et och sérieus a respektvoll Diskussiounen an der zoustänneger Chamberskommissioun.

E Gesetz un deem sech déi successiv Regierungen zanter 2003 d'Zänn ausgebass hunn, ass d'Scheedungsrecht. De Projet, deem 2003 deposéiert gouf, ass trotz vill guddem Wëllen an trotz ville konstruktiven Diskussiounen net zu engem Ofschluss komm. De Constat ass haut de selwechte wéi virun 11 Joer: Den aktuelle gesetzleche Kader féiert dacks zu méi Problemer, wéi e léisen soll. Notamment d'Faute, oder d'Preuve dovunner, ass dacks den Ufank vun Ausermanersetzunge viru Gericht.

All ze dacks gëtt et dobäi kee Gewënner, mä zwee Verlörer.

D'Regierung ass décidéiert eis Legislatioun iwwert den Divorce ze reforméieren - séier ze reforméieren. Dobäi wäert d'Faute ofgeschaf ginn, ausser am grave Fall vunn der Violence domestique. Eng Koppel kann da gescheet gi wa se sech eens ass also am „Consentement mutuel“ oder awer wann et net méi geet, also den „Zerrütungsprinzip“.

Firwat eng Koppel gescheet gëtt, ass net méi relevant a muss deemno och net méi virum Scheedungsrichter erkläert oder begrënnt ginn. Ausser, wéi gesot, de Fall vu Gewalt am Stot.

D'Concertatioun tëscht dem Justizminister an dem Minister vun der Sécurité sociale iwwert dat schwieereg Thema vum Splitting ass amgaangen, well dat och eng Fro ass, déi sech am Fall vun enger Scheedung ka stellen.

Nach dëst Joer ginn entweder Amendementer zum bestehende Projet oder e ganz neie Projet presentéiert.

An nieft dem Mariage an dem Divorce, wëll d'Regierung och aner wichteg Legislatiounen, wéi déi iwwert d'Adoptioun, oder d'Responsabilité parentale oder d'Filiatioun direkt uschléissend zu engem Ofschloss bréngen.

E Gesetz wou d'Ambitioun net héich genuch war, ass dann awer dat iwwert den Avortement. D'Regierung ass der Meenung, datt kee Mënsch a keng Instanz enger erwuessener Frau ze soen huet, wat fir si dat Beschäit ass. Eng Fra déi sech d'Fro stellt oder muss stellen ob se eng Schwangerschaft ofbrécht, muss kloer Rechter hunn a keng net-novollzéibar Obligatiounen. Si wëll beroden awer net beaflosst ginn. Si wëll respektéiert an net bevormund ginn. Dofir huet de Justizminister Félix Braz an Zesummenaarbecht mat der Gesondheetsministesch mat vill Engagement un engem neie Projet de loi geschafft, deen ënnert anerem virgëtt, datt de Schwangerschaftsabbruch aus dem Code pénal gestrich gëtt. Déi bis elo obligatoresch zweet Consultatioun gëtt fakultativ, also e Recht op eng Berodung, wann d'Fra et da wëll.

Bei mannerjärege Frae bleift, wéinst der besonnescher Protectioun déi se verdéngen, d'Situation wuel net onverännert, awer trotzdem méi no bei der haiteger Léisung. D'Regierung bréngt dat op en Enn wat 1978, viru 36 Joer also, ugefaang gouf: D'Recht vun der Fra selwer iwwert hire Kierper ze bestëmmen.

D'Dräierkoalitioun steet fir eng méi modern Politik a fir eng méi modern Gesellschaft – méi eng oppe Gesellschaft. Dat gëllt och bei der Integratioun vun den Auslänner, déi hei wunnen. Eis Nationalitéitgesetzgebung gouf an de leschte Joere méi wéi eng Kéier ofgeännert. Nach an der leschter Legislaturperiod gouf de Projet deposéiert fir eng weider Ofännern. D'Regierung ass der Meenung, datt et gutt wier wann eis Legislatioun op dësem wichtige Punkt méi eng grouss Stabilitéit hätt. Dat geet awer nëmme wa mer eis eng Gesetzgebung ginn, déi de Realitéite gerecht an den Erausforderungen ugepasst ass.

Et wier deemno gutt wann d'Chamber, wéi bei der leschter Ofännern vum Nationalitéitgesetz, eng breet Majoritéit hätt.

Nach virum Summer adresséiert d'Regierung hir Virschléi an dëser wichtiger Matière un d'Chamber. Munch Dispositiounen vum aktuelle Projet de loi sinn dobäi eng gutt Basis, mä Upassung sinnen awer néideg a sënnavoll. Esou sollen d'Ufuerderungen an der Sprooch a bei der Durée de résidence méi gerecht a méi flexibel ginn.

Changementer kommen och bei engem anere Gesetz, wat eréischt viru kuerzem hei um Ordre du jour stoung : Dat iwwert de Casier judiciaire. Am Kader vum Aféiere vum *échange d'informations de casier européen* gouf virun engem Joer e Gesetz gemaach, wou de Bulletin 3 ofgeschaf ginn ass. Um Bulletin 2 deen d'Leit elo ufroen – oder ufroe mussen, sti méi Informatiounen drop – zum Beispill och Verkéiersdelikter. Dat huet zanter hier zu enger Rei Verwerfungen gefouert, notament um Aarbechtsmarché, och well d'Legislatiounen an eisen Nopeschlänner net déi selwecht sinn. D'Regierung ass der Meenung, datt hei iwwert d'Zil erausgeschoss gouf an datt d'Gesetz muss iweerschafft ginn. Dat soll séier geschéien an de Félix Braz wäert och do geschwënn e Projet de loi deposéieren.

An den nächste Méint ass de Justizminister och intensiv beschäftegt mam Strofvollzuch. Virun 10 Méint gouf de Projet de loi deposéiert deen de Bau vun enger Maison d'arrêt an der Gemeng Suessem virgëtt. Merci fir déi konstruktiv Diskussiounen an d'Zesummenaarbecht mat de lokale politeschen Autoritéiten.

Wann alles klappt kann den neie Prisong fir Untersuchungshäftlingen Ufanks 2018 a Betrieb geholl ginn. Bis dohin, mussen noutwenneg Reformen ofgeschloss ginn. Dat ass de Fall fir d'Schafe vun enger Administration pénitentiaire a fir d'Reform vum Strofvollzuch. Déi aktuell Projekte mussen wéint de villen, och zum Deel berechtigten Kritiken, substantiell iwwerschafft ginn. Déi Aarbechte lafen a ginn an den nächste Méint ofgeschloss.

En essentielle Changement gëtt den Ament hei an der Chamber virbereet – Ënnert der Présidence vum Alex Bodry ginn d'Diskussiounen an der zoustänneger Chamberkommissioun en vue vun der Verfaassungsrevisioun weider. D'Regierung wëllt hei enk mam Parlament zesummeschaffen. Dat ka besonnesch wichteg gi mat Bléck op e geplangte Referendum doriwwer.

Dëst gëtt e wichtige Rendez-Vous mat de Bierger vun dësem Land. D'Populatioun kritt wichteg Froen gestallt, déi och an der Institutiounskommissioun vun der Chamber preparéiert ginn.

Hei sinn dann och all d'Parteie gefuerdert, d'Medien, an och d'Zivilgesellschaft fir eis all bei der Beantwortung vun de Froen ze begleeden an ze inspiréieren. Et geet ëm méi, wéi nëmmen en Dialog tëscht Politik a Populatioun. Déi ganz Gesellschaft soll mateneen an d'Gespräch kommen an d'Politik ass en Deel dovunner.

D'Bierger sollen am Allgemengen nach méi agebonnen sinn, wann et heescht Decisiounen ze huelen a si sollen och e Recht op eng ëmfaassend Informatioun hunn. Wat den Accès vum Bierger zu Informatiounen vum Staat betrëft, huet Lëtzebuerg groussen Nohuelbedarf. E Gesetz iwwert den Zougang zu Informatiounen schleift zanter laangem. D'Regierung wäert dee bestehende Projet elo zeréck zéien an en neien Text presentéieren.

Mir wëllen e komplette Changement an der Approche: De Bierger soll net nëmmen e Recht op Informatioun hunn, mä de Staat gëtt verpflichtet weesentlech Informatiounen zur Verfügung ze stellen, ouni datt de Bierger free muss.

Här President, Dir Dammen an dir Hären,

De 4. Dezember 2012 huet d'Chamber decidéiert eng Enquêtekommissioun iwwer d'Dysfonctionnement beim Service de Renseignement, haaptsächlech aus de Joeren 2004 bis 2008, anzusetzen. Eng Enquêtekommissioun ass ëmmer e grave Schrëtt. Déi Revelationen mat deenen d'Land confrontéiert gouf, waren awer net manner grave. D'Chamber huet d'Konsequenzen aus hiren Aarbechte gezunn an en ëmfaassende Rapport geschriwwen. Doranner gëtt festgehalen, dass een der Meenung ass, et sollt zu enger déifgräifender Reform vum Gesetz vun 2004 iwwert de Service de Renseignement kommen.

D'Regierung huet sech dës Rekommandatioun vum Parlament zu Häerz geholl. Mir hunn decidéiert, dass et net duergeet dat aktuellt Gesetz ze reforméieren. Mir brauchen e komplett neit Gesetz fir de Fonctionnement, de Contrôle, d'Rechter an d'Pflichte vum Service de Renseignement nei ze definéieren.

Fir ze verhënneren, dass an Zukunft Dysfonctionnement am Service kenne geschéien, gëtt de Contrôle total nei organiséiert: Mir gesinn esou wuel eng intern wéi eng extern Kontroll fir. Intern gëtt en *Auditeur du Service* agesat, deen a senger Funktioun absolut onofhängeg ass. Deen ass responsabel, dass all Reglementer an Dëngschtuweisunge strikt befollegt ginn. Donieft proposéiert d'Regierung dass am Staatsministère en *Délégué au Service de Renseignement* bestëmmt gëtt. Dat ass eng Instanz, déi vun der Enquêtekommissioun gefrot gouf an eng permanent Kontroll iwwer de Geheimdëngscht huet. De Service steet och an Zukunft ënnert der Responsabilitéit vum Premier Ministre. Dee gëtt awer bei dëser Missioun ënnerstëtzt vun engem Comité ministériel zu deem de Justizminister an de Minister fir déi intern Sécherheet gehéiert.

Mir hunn deemno d'Léieren aus der Vergaangenheet gezunn, wat de Contrôle vum Service betrëfft. Mir hunn och op déi Changementer reagéiert déi zënter 2004 geschitt sin, notament um technologesche Plang, an d'Missioun vum Service de Renseignement un d'Gegebenheete vun eiser Zäit ugepasst. D'Aufgabe sinn net méi déi selwecht ewéi virun 10 Joer: Nei Missioune a Kompetenze kommen dobäi fir kënnen op déi Entwécklungen a Geforen déi mir haut kennen, ze reagéieren. Dat gëllt besonnesch am Beräich vun der Proliferatioun, dem Terrorismus an hirem Finanzement. Et sinn dës Menacen, wou e koordinéiert zesummeschaffe mat eise Partner noutwendeg ass.

Nei Kompetenzen heescht awer och kloer definéiert Moyenen an eendäiteg Prozeduren. Och dës Beräicher sinn elo am Projet de loi kloer geregelt. Et kann an Zukunft keen Zweifel méi dru bestoen, wat erlaabt ass am Kader vum Geheimdëngscht senger Aarbecht, wéi eng Aktioun musse spezifesch vum Direkter, a wéi eng vum Comité ministériel autoriséiert ginn - no Consultatioun vun engem Gremium vun 3 Riichter. Dës Prozedur schafft déi Kloeerheet, déi haut felt, a verhënnert dass Feeler geschéien.

Ech sinn och iwwerzeegt, dass dee verbesserte Contrôle parlementaire, esou wéi een an der Proposition de loi vum Här Bodry virgesinn ass, a vun deem ech mir wënschen, dass en an dëse Projet integréiert gëtt, och fir déi noutwendeg an ëmfaassend parlamentaresch Supervisioun wäert suergen, déi enger moderner Demokratie entsprécht.

Här President,

Ech deposéieren haut de Projet de loi mat deem mir dem Service de Renseignement eng total nei gesetzlech Grondlag wëlle ginn, eng Grondlag, déi de Rekommandatiounen aus dem Rapport vun der Chamber Rechnung dréit; d'Kontroll vum Service: déi interne, déi vun der Justiz, déi vu Säite vun der Regierung an déi vun dem Parlament nei strukturéiert, de Recrutement vum Personal ëmfaassend regelt, d'Aarbechtmethoden upasst an den Aufgabeberäich kloer definéiert.

Mir brauchen e Service de renseignement deen eise Rechtsstaat schützt virun Iwwergrëff a Geforen déi vun Extremismus, Terrorismus, Proliferatioun a politescher oder economescher Spionage ausginn. Mir brauchen e Service de Renseignement, dee klor weess wou seng Aufgabe leien, awer och wou seng Limitte si wann et ëm d'Methoden an d'Moyenë geet mat deenen hie senger Missioun nokennt.

Deen Text, deen ech lech haut hei ënnebreeden, gett dësen Uspréch gerecht.

Et ass wichteg, dass d'Bierger Vertrauen an d'Institutiounen, an d'Justiz an och an d'Autoritéiten hunn. E Corps, deen an der Läscht vill an der Diskussioun war ass d'Police. Loosst mech op dëser Plaz fir d'ëischt ënnersträichen, dass d'Aarbecht vun de Polizisten héije Respekt verdéngt. D'Beamten an Uniform oder an Zivil maachen hir Aarbecht an dat ass net aussergewéinlech – vill vun hinne maachen awer vill méi. Si hëllefen, ënnerstëtzen, schützen a betreien. Mir brauchen eng gutt fonctionnéierend Police an d'Regierung wëll e gudde Fonctionnement och erméiglechen.

Gläichzäiteg ass d'Police an hirem Struktur an och an hirem Fonctionnement net méi iwwerall der Zäit ugepasst an dofir schafft de Minister Étienne Schneider zesumme mat der Staatssekretärin Francine Closener och u Reformen. Et stinn hei nach weider Berodunge mat de Syndikater un an et gëtt en externen Audit gemaach. Duerno ginn och dës Reformen op de legislative Wee bruecht.

E weidere grouse Chantier ass d'Reform vun de Rettungskräften. De Constat dee muss gemaach ginn ass eescht: trotz dem benevolen Asaz vun Dausende vun Asazkräften ass momentan net iwwerall garantéiert, dass am Fall vun engem Noutfall, déi adequat Hëllef séier parat steet. De Problem ass erkannt, elo gëtt et héich Zäit eppes ze ënnerhuelen. Den allgemenge Konsens vun der Kreatioun vun engem Etablissement public, wou Staat a Gemengen zesumme Verantwortung iwwerhuelen, gëtt ëmgesat. Hei gi „Protection civile“ a Pomjeeswiesen zesummegeleecht. D'Regierung wäert a kierzester Zäit een Organisationskonzept op den Dësch leeën, dat en equitable Bäitrag vun deenen 2 Partner – Staat a Gemengen – virgesäit, esouwuel wat d'Finanze wéi och wat d'Verdeelung vun de Responsabilitéiten a wat d'Entscheidungsprozesser ugeet.

Donieft wäert an Zukunft d'Grondausbildung an d'Formation continue vun de Rettungskräften eng ganz besonnesch Prioritéit genéissen. Mëttelfristeg geet de Wee an eng Professionaliséierung, déi awer, an deem si mir eis bewusst, ni kann ouni de benevolen Asaz vun eise Fräiwëllege funktionnéieren.

An deem Kontext wëll ech hei ënnersträichen, datt d'Regierung decidéiert huet, trotz enger Begrenzung vun den Neistellungen beim Staat, d'Campagne vun den Astellungen vu professionellen Ambulanciereren ouni Aschränkungen weiderzefueren.

Här President, Dir Dammen an dir Hären,

Eis Gesellschaft, wéi mer se kennen a wéi mer se gärten hunn, fonctionnéiert net nëmme well jidderee schaffen geet oder an d'Schoul geet, well Elteren no hire Kanner a Kanner no hiren Elteren kucken. Eis Gesellschaft fousst och op engem breeden Engagement, dat dacks vergiess gëtt. De Benevolat.

Ech weess dat ze schätzen an ech wëll haut och vun der Geleeënheet profitéieren fir all dës Leit Merci ze soen. D'Ziel vun de Fräiwëlleger variéiert an de Benevolat selwer huet sech déi lëscht Joeren och verännert. Dacks engagéiere sech Leit net méi fir hiert ganz Liewen an engem Veräin, mä loosse sech awer iwwerzeegen fir eng Hand unzepaken, wann Nout um Mann ass. Dat gëtt gär als selbstverständlech ugesinn, et gëtt zu engem Automatismus an et fällt eréischt op, wann dësen oder deen, dee seng Fräizäit geaffert huet, op eemol net méi derbäi ass.

Déi sëllege Pompjeeën, Ambulanciereren, Scoutscheffen, Formateuren, Trainer, Dirigenten, Comitésmemberen an esou weider leeschten en enorm wichtigen Déngscht un eiser Gesellschaft a si verdéngen Unerkennung.

Hinne Merci fir hiert Engagement. Ouni si geet et net.

Erlaabt mer an deem Kontext e Wuert och zum Sport ze soen.

De Sport ass ee Wee deen d'Lët zesummeféiert. Et gëtt keng gesellschaftlech Barrieren: Ob jonk oder al, op materiell gutt situéiert oder manner gutt, op Ausländer oder Lëtzebuerger. De Sport integréiert. Eng aktiv Populatioun ass och eng gesond Populatioun. Donieft ass et ee wirtschaftleche Facteur deen net ze ënnerschätzen ass. Anescht wéi dacks ugeholl, kaschten nei Sportsinfrastrukturen net nëmme Suen, mä si generéieren och Recetten a stäerken de Standuert Lëtzebuerg.

De Sportsminister Romain Schneider huet dofir och e 5-Joresplang iwwer d'Sportsinfrastrukturen ausgeschafft. Dat Gesetz war eent vun den éischten, déi vun der neier Majoritéit am Parlament gestëmmt goufen. Fir déi nächst 5 Joer stinn esou 100 Milliounen Euro bereet fir d'Gemenge beim Bau vu lokalen, regionalen an nationalen Sportsinfrastrukturen ze begleeden.

D'Regierung steet zur absoluter Necessitéit fir e nationale Stadion ze bauen. Bis Enn 2014 gëtt an Zesummenaarbecht mat der Stater Gemeng een detailléierten Avant-projet vum neie Stadion presentéiert an och fir Leichtathletik ginn adequat Installatiounen realiséiert.

Här President, Dir Dammen an dir Hären,

An zwee Méint sinn Europawahlen. Zu Lëtzebuerg sinn déi fir d'éischte Kéier getrennt vun den nationalen Parlamentswahlen. Et ass eng Chance fir sech europäesch Wäerter, op essentiell Sujeten, déi eisen Alldag bestëmmen ze konzentréieren.

Europa ass méi, wéi e wirtschaftlecht Konstrukt. Et ass eng Idee vu Fridden a vu Fräiheet fir deen et derwäert ass sech anzesetzen, jo esou guer ze kämpfen. Mënschen déi net vun deem Gefill kënnen oder dierfe profitéieren, si bereet hiert d'Liewen op d'Spill ze setzen. Dat gëllt fir déi Dausende Flüchtlingen, déi iwwer verschidde Weeër probéieren an Europa ze kommen an et gëllt rezent fir déi vill Leit an der Ukraine, déi méi no un Europa wëlle sinn.

Et ass ze hoffen, datt aus der aktueller Kris ëm d'Hallefinsel Krim keng weider Konfrontatioun a keen neie Kale Krich wäert entstoen. Weider Spannungen a virun allem een neit Wettrüsten géif kenger Säit gutt doen, mä just der ziviler Economie wäertvoll Ressourcen entzëien, déi kënnen besser agesat ginn.

Eis Arméi huet sech an de leschte Joeren op Friedensmissiounen konnte konzentréieren a mir kënnen nëmmen hoffen, datt dat esou bleift. Ech sinn hofreg op d'Leeschungen vun eise Jongen a Meedercher, eise Capereel, Ënneroffizéier, Offizéier an zivilt Personal vun der Lëtzebuerger Arméi, heiheem an dobaussen, wou mir bei Auslandsmissiounen aktiv derbäi sinn: Am Afghanistan, am Kosovo, am Libanon, am Mali, an der Republik Congo an och geschwënn an der Republik Zentralafrika. Kaum eng aner Arméi ass proportional weltwäit esou engagéiert, ewéi eis.

Mä och eis Defense muss hiren Beitrag leeschten, fir een ausgeglichenen Haushalt vum Lëtzebuerger Staat ze garantéieren.

D'Regierung steet selbstverständlech zu deene militäreschen Engagementer, déi vun de viregte Regierungen agaange gi sinn, also och zum Militärlager, dem A400M, deen zesumme mat de belsche Militärlager op der Base aérienne vu Melsbroek bei Bréissel stationnéiert ginn.

An dësen Zäiten, wou gespuert muss ginn, ass et allerdéngs schwéier ze vermëttelen, datt de Fliiger eis ronn 200 Milliounen Euro ouni TVA kascht. Dofir schéngt et mer kloer, datt déi ronn 17 Milliounen Euro, déi eise Beitrag zum Aménagement vu Melsbroek duerstellen, duerch Reamangementer am globale Budget vun der Lëtzebuerger Defense musse kompenséiert ginn.

Fir den Effort de Defense un internationalen Standarden unzepassen, ass de Fonds d'équipement militaire kontinuierlech gewuess. Elo ass et un der Zäit, fir dësen Effort op eng méi nohalteg an durable Basis ze setzen.

Gläichzäiteg dierfe mer eis Investissementer um nationale Plang awer net vernoléisseggen: d'Infrastrukturen vun der Kasär um Härebierg si veraalt a mussen dréngend renovéiert ginn. Nei Infrastrukture sinn e wichtige Bestanddeel fir d'Fonctionnement vun enger moderner Arméi.

No Jore vun der Investitioun an Expansioun an ëmmer méi militäresch Fähegkeeten, muss elo eng noutwendeg Phas vun der Konsolidéierung kommen. Ënner dem Spuerzwang hunn eis Alliéierten a Partner aus der NATO an der EU op nei, innovativ Solutiounen am Beräich vun enger méi intensiver multinationaler Kooperatioun gesat. D'Lëtzebuurger Defense, zesumme mat hire Partner wäert dës nei Pisten exploréieren an och konsequent ëmsetzen.

Mir wëssen, datt mir militäresch nëmmen e bescheidenen Beitrag zu méi Stabilitéit an der Welt liwwere kënnen. Dofir gesi mir eisen Defense-Effort an eise Kooperatiouns-Effort enk matenee verstréckt. Beid Aspekter droen op hir Manéier zu méi Stabilitéit an der Welt bäi. A méi Stabilitéit an der Welt bedeit och méi Sécherheet heiheem.

Duerfir hale mir eis Efforten an der Kooperatiounspolitik a bei der humanitärer Hëllef op deem Niveau vun engem Prozent vum Revenu National Brut (RNB), och wann d'finanziell Situatioun global gesi keng einfach ass. Mir dierfen net vergiessen, datt et vill Leit gëtt an der Welt, deenen et un alles feelt. Zu deene mussen mir stoen, aus Solidaritéit a gudden an an schlechten Zäiten.

Här President, Dir Dammen an dir Hären,

Déi finanziell Situatioun ass net einfach, de Staat ass op vill Plaze reformbedürftig, eis Economie ass enger globaler Konkurrenz ausgesat an e klengt Land huet et an engem ëmmer méi groussen Wirtschaftsraum net einfach.

Dat wat zanter e puer Joer als *Kris* bezeechent gëtt, **ass an der Tëscht déi nei Realitéit**.

D'Welt ass an de leschten Joeren eng aner ginn.

Mir kënnen deenen ale Realitéiten notraueren oder mir setzen eis mat deenen neien ausereneen. Déi Jonk maachen dat scho laang. Patronen aus alle Secteuren soen zum Beispill, datt d'Zuel vun den Demandé fir e Stage ze maachen zanter e puer Joer massiv klëmmt. Schüler a Studenten si sech bewusst, datt ee muss Effort maachen, sech beweisen an engagéieren, d'Äerm ropstréppen an eng Hand upaken.

Vill Jonker acceptéieren dat a loosse sech och net esou séier vu negativen Nouvelles aus der Bunn geheien.

Mir sollen eis e Beispill un deene Jonken huelen.

Lëtzebuerg ass e klengt Land mat enger grousser Zukunft. Ech sinn iwwerzeegt, datt déi Zukunft gutt ausgesäit, loosst eis zesummen dofir schaffen.

MINISTRE(S) :

- **BETTEL Xavier** – Premier ministre, ministre d'État

ORGANISATION(S) :

- Ministère d'État

THÈME(S) :

- Logement
- Démarches administratives
- Agriculture / Viticulture / Sylviculture
- Entreprises / Commerce / Industrie / Artisanat
- Citoyenneté / Nationalité
- Communes
- Société de l'information / TIC
- Culture / Langues
- Défense / Services secrets
- Aide et coopération au développement
- Économie / Finances
- Éducation / Formation
- Élections / Référendums
- Environnement
- Égalité des chances
- Union européenne / Euro
- Famille
- Affaires étrangères / Organisations internationales
- Santé
- Histoire
- Sécurité intérieure
- Immigration / Migrations / Démographie
- Travail / Emploi
- Justice / Droits de l'Homme
- Médias / Communication
- Modernisation de l'État / Réforme administrative

Galleries

Déclaration sur l'État de la nation du Premier ministre

- Vie politique
- Postes / Télécommunications
- Fonction publique / Service public
- Travaux publics / Architecture / Immobilier
- Religion/Cultes
- Secours / Protection civile
- Recherche / Science / Innovation
- Troisième âge
- Dialogue social / Syndicats
- Justice sociale / Protection et sécurité sociales
- Sports
- État / Système politique / Institutions
- Statistiques
- Fiscalité / Budget / Douanes
- Transports / Mobilité
- Bénévolat
- Eau / Énergie
- Jeunesse

TYPE(S) D'ÉVÉNEMENT :

- Déclaration sur l'état de la nation